

IZVORI

LIST OŠ TRILJ • BROJ 10 • PROSINAC 2018.

SADRŽAJ

Prosidba po košučki.....	4
Na derneku.....	5
Dodatna nastava geografije i povijesti	6
Radio Trilj	8
"Triljski anđeli"	9
Učenička modna revija - Advent na visećem mostu	10
Mali ekolozi Područne škole Velić	11
PŠ Bisko	14
Projekt: Moje selo, naš grad.....	17
Vedri školarci	20
Kruh naš svagdašnji.....	24
Kravata.....	25
Reci Vukovar i znat ćeš	26
Večer poezije	28
Otkrića, Festival znanosti	29
Micro:Bit i Croatian Makers liga	34
Volim matematiku	36
Projekt <i>Pretežno vedro</i>	38
Problem žena u sportu	40
Vjeronaučna olimpijada	41
Povijesno hodočašće u Svetu Zemlju	43
Stari most - nekad i sad	46
Ekskurzija učenika 8. razreda	52
Ljepota riječi i djela	54
Čitanje ne poznaje granice	55
Dan škole	56
Adio, školo!	57
Bruno Šipić: Košarkaš KK Cetina	58
Jezički kutak.....	60
Film.....	61
Moja najdraža knjiga	64
PS4 Pro	65
Svijet mode	66
Zabavni kutak	67

IZVORI list OŠ Trilj

nakladnik: OŠ Trilj
Poljičke Republike 18, 21240 Trilj
tel: 021/83 26 12
e-mail: ravnatelj@os-trilj.skole.hr

za izdavača:
ravnatelj Davor Hrgović

glavna i odgovorna urednica:
Dragica Živaljić

Učenici urednici:

Petra Bacelj 7.c, Marino Bradarić 7.d, Lucijana Crnoja 7.d, karmen Amižić 8.a, Nina Bojić 8.a, Antea Bradarić 8.a, Karmen Grubišić 8.a, Nino Živaljić 8.a, Ivana Barišić 8.c, Luca Gašpar 8.c, Emily Maroš 8.c, Magdalena Pudar 8.c

Grafička priprema:

DALMACIJA PAPIR

Učitelji suradnici: Smilja Maleš, Ljiljana Librenjak, Gordana Romac, Martina Tadić, Andriana Žižić, Maja Frakić

Drage čitateljice, dragi čitatelji!

Pred vama je novi broj školskog lista *Izvori*. I ove su godine u mislima naših vrijednih novinara „izvirale“ ideje predstavljene na stranicama lista koji smo ove godine „obukli“ u novo ruho. Naime, i mi smo krenuli stopama sveprisutne tehnologije te smo izdali školski list u digitalnome obliku.

Na nastavi smo bili marljivi, ali smo uspjeli zabilježiti i sve događaje po kojima ćemo pamtiti proteklu školsku godinu. Ponovno smo dočekali znatiželjne prvašice, a vrijedne osmaše uputili u daljnje istraživanje svijeta znanja. Obogatili smo svoje sposobnosti sudjelujući na brojnim natjecanjima te u raznim projektima. Zabilježili smo najzanimljivije i oku ugodne likovne radove te najmaštovitije literarne radove. Nismo zaboravili ni na zabavu, dostojno smo proslavili rođendan škole te smo putujući Lijepom Našom posjetili brojne povijesne i kulturne znamenitosti. Sudjelovali smo i u svečanosti koja je protekle

godine bila iznimno važna za naš grad – otvaranje Staroga mosta. Svjesni važnosti ovoga događaja posvetili smo mu i temu broja.

Nadamo se da će i ove godine svatko od vas pronaći nešto za sebe te da ćete nas svojim uspjesima i ubuduće motivirati da budemo vrijedni i znatiželjni pratitelji vašeg rada u školi, ali i gradu Trilju.

Grad Trilj ima novu krunu koja spaja lijevu i desnu obalu ponosne ljepotice – rijeke Cetine, a mi se nadamo da ćete i vi graditi mostove prijateljstva i uspjeha i u novoj školskoj godini.

Želimo vam ugodno „tipkanje“ i veselimo se vašim komentarima!

Uredništvo

Prosidba po košučki

Iva Škopljanac-Maćina, 8. PŠ Košute

Razgovor ugodni s bakom Milenkom Žuro o nekadašnjim svadbenim običajima.

Milenka Žuro, piše igrokaze i drame i u njima oživljava stare zaboravljene običaje svoga kraja. Jedna takva drama izvedena je nedavno, a njen me sadržaj toliko zainteresirao da sam otišla razgovarati s bakom Milenkom i zamolila je da mi ispriča i pojasni još nekoliko stvari.

Autorica ste hvaljenog i nagrađivanog scenarija za popularnu dramu *Prosidba po košučki*. Recite mi kako ste došli na ideju da o tome pišete?

Priča je nastala na temelju pripovijedanja starijih i mog sjećanja na djetinjstvo. Nisam htjela da padnu u zaborav nekadašnji običaji ovoga kraja.

Kada su se održavala vjenčanja i što je to silo?

Vjenčanja i prosidbe su se uvijek zbivale ujesen, kada bi se pokupila ljetina i žito stavilo u *ambare*. Grožđe bi se obralo i zorilo bi mlado vino, a stoka je nakon ljetne ispaše bila zdrava i ugojena pa se moglo dostojno dočekati goste. Bilo je manje posla po polju i vrtovima, dani su bili kraći, a noći duge. Tada su momci koji su imali ozbiljne namjere, ali i oni koji su se išli samo zabaviti, dolazili na silo u kuću odabrane djevojke. Silo ti je ono što se danas zove *dejt* ili *spoj*, ali ne nasamo nego s cijelom širom obitelji.

Je li mladić smio dolaziti sam?

Mladić je dolazio na *silo* da vidi gleda li ga djevojka zainteresirano kao on nju, kako se ponaša u kući, je li okretna i vrijedna, zna li se ophoditi kako se u to vrijeme tražilo od djevojaka. Mogao je doći i sam, ali samo ako je to već prije dogovorio s djevojčinim roditeljima, najčešće s ocem, a ako nema oca onda s majkom ili s nekim starijim članom obitelji. Smatralo se da je, ako pita može li doći na *silo* sam, veza ozbiljna i da su zaručeni. Zato je ispočetka dolazio u društvu dok ne bi *be-genaio curu* i odlučio se za nju oženiti.

Jesu li postojale zaruke i ima li neki običaj vezan za to?

U ono vrijeme ni *zaruke* nisu bile kao sada, nije bilo zaručničkog prstenja, a zvale su se *zaveza* i tada su se momak

i cura mogli slobodnije sastajati, bez nazočnosti starijih. Kada bi se momak i cura zavezali on bi to obznanio svojim roditeljima. Onda su se njegovi i djevojčini roditelji dalje dogovarali, a dogovaralo se oko darova, svatova i svega što jedna ozbiljna veza traži. Vjenčanja su najčešće bila za sv. Katu, polovicom studenoga.

Što je *dota* i što se sve nosilo u dotu?

Dota je ono što djevojka donese u kuću svog odabranika. Imućnije djevojke su nosile novac ili dovodile stoku, a siromašnije posteljину, odjeću i kućne potrepštine. Često bi se *dota* pokazivala i brojala prilikom prenošenja u momkovu kuću, a to se prenošenje zvalo *škrinje*.

Jesu li budući *svekar* i *svekrva* darivali nevjestu?

Kad se dolazilo na ugovor, *svekrva* bi darivala nevjestu vunanim čarapama, maramom ili nekim odjevnim predmetom, a imućniji su donosili *lumbrelu* što je u to vrijeme bilo rijetkost.

Kakvi su bili običaji na sam dan vjenčanja?

U ono vrijeme, žene koje su se udale u potpunosti su pripadale muževnoj obitelji, nisu se smjele vratiti roditeljskoj kući, osim u teškoj nevolji. Prije odlaska na vjenčanje djevojka bi kleknula pred roditelje i pitala od njih oproštaj, ako ih je ikada uvrijedila te molila roditeljski blagoslov. Na vjenčanje u crkvu bi išli samo mladenci i kumovi. Kad bi došla pred muževu kuću, djevojka bi kleknula i poljubila prag, zatim bacala kićenku preko kuće, a nakon toga bi zaigrala kolo da se vidi da nije *cotava*. U kolu se pjevalo *rere*, ali i kratke pjesme kojima se nešto dobacivalo ili poručivalo. Evo kazat ću ti jednu:

Udat ću se mila moja nano u Košute, selo zaigrano.

Potom bi se ušlo u kuću, *mladoženja* bi se zabavljao sa svojim prijateljima, a *mlada* bi sjedila među svatovima dok je on ne bi pozvao na počinak.

Bila su to u isto vrijeme lijepa i ružna vremena. Kad pričam o njima malo me zazebe oko srca, uhvati me čežnja za mladosti.

Hvala Vam lijepa što ste odvojili svoje vrijeme za ovaj razgovor. Imala bih ja još puno pitanja jer je moja znatiželja samo djelomično zadovoljena.

Želim Vam dobro zdravlje i još mnogo uspješnih predstava.

Na derneku

Tragom prošlosti

Poštujući običaje, pješke idem od svoje kuće prema Trilju, malom mjestu u Dalmatinskoj zagori koji njeguje stoljećima dugu tradiciju „Mijovilskih dana“, a koja se svake godine obilježava na dan sv. Mihovila 29. rujna. Nekada davno, na taj se dan održavao isključivo stočni sajam, a poslije je prerastao i u sajam na kojemu su zanatlije iz svih krajeva Hrvatske i Bosne i Hercegovine dolazile da kupe, prodaju pa čak i razmjene svoje proizvode. Danas na sajmu nema čega nema, sve od igle pa skoro do lokomotive.

Prolazeći prema odredištu pogled mi zastaje na brdu Gardun, na kojem su još stari Rimljani imali svoj vojni logor Pons Tiluri, s kojeg su mogli kontrolirati trgovačke putove koji su se upravo u Trilju križali i razilazili na sve četiri strane svijeta. Možda je ovo što mi danas imamo zapravo njihov zalag, ostavština budućim naraštajima.

Sajmom uzduž i poprijeko

Već izdaleka čujem šušur, preglasnu glazbu sa svih strana koja se miješa sa žamorom ljudi i cikom djece pa me obuzima neka radost i znatiželja.

Počinjem od dijela na kojemu se nude životinje, a ponuda je oskudna, nekoliko kaveza s kokošima na kojima su istaknute različite cijene. Prodaju se po komadu i po starosti kaže mi prodavač. Malo je živahnije kod kamiona sa svinjama, vlada interes iako se oko cijene mora malo duže dogovarati, ali kad se dogovore pružaju se ruke, klapa dlan o dlan, jer ljudi se drže za riječ, a govoda za rogove. Govoda ni krava nema. „Nema ko must“, kaže mi jedan gospodin. „Nema više ni domaće janjetine, sve je to iz uvoza“, dodaje.

Malo podalje šjor Ivo drži svoga magarca Sivka, rado bi ga prodao, ali nitko ni ne pita za cijenu. Sivko je zvijezda sajma, a da toga nije ni svjestan. Nije on svjestan ničega što mu se događa samo svojim krupnim očima promatra prolaznike i mirno podnosi da ga čopor djece zamusane od šećerne vune i sladoleda mazi po dugačkim ušima i glavi. Žele se slikati s njim, a šjor Ivo vidjevši priliku da bar nešto zaradi naplaćuje sliku 10 kuna. Spor se pomičem cestom prema centru i usput nailazim na štandove s raznim ponudom i trgovce svih profila. Sa svih strana se čuju povici, nude se tri komada za deset kuna, zovu da se dođe na pregovore jer računa nema, stisak ruke i posao je sklopljen.

Čudesni napitci, melemi i ljekovite trave, odjeća i obuća svih boja, brojeva i što je najvažnije sva dizajnerska, ali ispod cijene, CD-i i ostala čuda tehnike. Na odjelu *Sve za dom*, namještaj, stolovi, stolice, klupe, posuđe, plahte, prekrivači... Ako vam se ne sviđa boja ili izrada možete naručiti i dostavit će vam na kućnu adresu.

Pažnju su mi privukli stari zanati. U ponudi su bačve, peke, balote, komaštre, gradele, mašlini, motike, klašnje i ručno pletena odjeća. Veliku većinu nabrojanoga nikada nisam ni vidjela, a kamoli da znam za što služi. Prodavačica zove da se kupi, a na moje pitanje što će mi vunenim pokrivač na ovoj vrućini mudro odgovara: „Pa doće i zima.“

„Svi gledaju, pitaju, pipaju, okriću, privrću, a niko ne kupuje“, kaže jedan zanatlija onako, više za sebe razočarano, nego da ga itko čuje. Najveći interes vlada kod ugostiteljskih objekata. Na velikom električnom ražnju istodobno se vrti šest odojaka i dva janjca,

ali neće biti dosta jer narudžbe pršte sa svih strana. Ispod velike cerade veselo društvo naručuje još kil' pečenog i litru vina pa iz sveg grla zapjeva rere. Pjevaju se pjesme poznatih pjevača, sve u narodnom desetercu i bez opterećenja uz zdravicu i zveckanje čaša. Koga brigaju note važno da je zabavno i želudac pun. Probijajući se kroz razdragano mnoštvo, cestom koja je s obje strane sužena nabacanom robom, dolazim do visećeg mosta koji povezuje dvije obale Cetine, krške ljepotice na čijim se vodama može uživati u raftingu sve do ušća u more u Omišu, a pod pasom kule Nutjak što se ponosno uzdigla na strmoj klisuri iznad rijeke. Rekao bi sad će se obrušiti u nju, ali ona već stoljećima stoji, odolijeva zubu vremena i daje svoj blagoslov hrabrim sportašima. Malo uzvodno i na suprotnoj obali može se okušati u još jednom sportu koji je na ovim prostorima još dulje od kule, nogometu. Još su u 1. st. mladi ratnici ilirskog plemena Delmati kratili vrijeme dobacujući jedni drugima loptu izrađenu od kože kakve životinje. Potisnuli su ih Rimljani, ali su rado preuzeli njihovu zabavu pa su u svom vojnom logoru nabijali kožnatu napravu. O tome svjedoči materijalni dokaz koji se nalazi na kamenoj fasadi jedne sinjske kuće, reljef s likom mladića koji grli nogometnu loptu. Riječ je o nadgrobnom spomeniku iz 1. st. pr. Kr. koji je pronađen i iskopan na Gardunu. Na tom se igralištu i danas odigravaju nogometni turniri, a tko zna, možda ih mladi Gaj Liberije odozgor promatra i navija za njih. Triljani svoj viseći most zovu Stari jer je sagrađen drugi betonski, ali sada je i ovaj obnovljen, ukrašen i obasjan led svjetlima pa nisam sigurna da mu takav naziv još pristaje.

I na kraju grotulja

Nekoliko žena obučenih u *narodnu nošnju* prodaje grotulje. Grotulja je niz probušenih oraha nanizanih na špagu iz kojih nije izvađena jezgra. Grotulje mogu biti veličine ogrlice, a mogu biti toliko velike da prebačene preko vrata dosežu do tla, dakle ima ih za svačiji džep. Nastala je prema zlatnoj ogrlici pronađenoj u grobnici neke bogate Rimljanke. Budući da je naš narod bio siromašan mudro se dosjetio da zlato zamijeni orasima.

Mladići bi darivali grotulju djevojci koju prvi put vide i zamire pa ako bi je prihvatila, prihvatila bi i njegovu ljubav i daljnje udvaranje, ali i zaručnici svojim djevojkama te tako javno objavljivali svoje namjere.

U davna vremena sajam je bio najvažniji događaj, mjesto gdje se odvijala trgovina, zabave, gdje se igralo kolo, pjevalo, ljubovalo, mladi se zamirali...

Danas je malo mladih, kola se ne igraju, grotulje je zamijenilo zlatno prstenje, a derneke mobiteli, noćni barovi i kafići. Kući se vraćam puna dojmova, bez grotulje.

Rječnik:

cerada – nepromočivo, platno ili drugi materijal za prekrivanje šatora, tereta...

klašnje – pokrivač od vune istkan na tkalačkom stanu

komaštre – lanac od kovanoga željeza, na jednome su kraju imale kuku za vješanje posuđa u kojemu bi se iznad otvorene vatre kuhalo

mašlin - pijuk

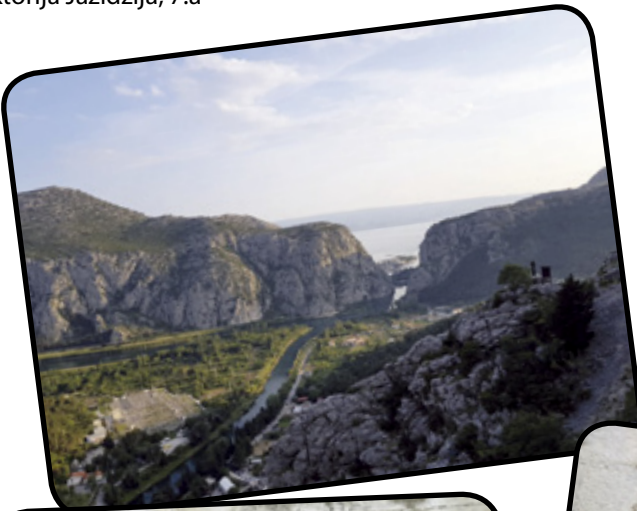
zamiriti – zagledati se, svidjeti se

Iva Škopljanac-Maćina, 8. PŠ Košute

Dodatna nastava

Učenici dodatne nastave iz geografije i povijesti su se 11. svibnja, zajedno s učiteljima povijesti i geografije, uputili na terensku nastavu. Pratili smo tok rijeke Cetine i vidjeli utvrde na njoj. Prvo odredište nam je bila tvrđava Nutjak. Tamo nam je učiteljica Danijela ispričala sve o tvrđavi, nešto o povijesti Poljičke Republike i legendu Žarka Dražojevića. Nastavili smo svoj put prema ušću rijeke Cetine. Putem nam je učiteljica Anita ispričala još neke zanimljivosti o Poljičkoj Republici. Po dolasku u Omiš imali smo zadatak orijentirati se u gradu Omišu. Zato smo bili podijeljeni u skupine, a učitelji nam nisu smjeli pomagati. Dobili smo plan grada i trebali pronaći : Stup srama, Kuću sretnog čovjeka, Staro gradsko groblje, Tvornicu tjestenine Cetina i crkvu sv. Mihovila. Pokraj njih smo trebali napraviti selfije kako bismo potvrdili svoj pronalazak lokaliteta. Po povratku smo vidjeli omiške tvrđave Mirabelu, Forticu i Visuć te saznali o povijesti omiških gurasa i Mostine. Sljedeće odredište nam je bio kip Mile Gojsalić, gdje smo poslušali priču o tome kako je ona zapalila barutarnicu. Po povratku smo se zaustavili na Radmanovim mlincima.

Viktorija Jazidžija, 7.a

Radio Trilj

učenici i učiteljica, 3.a

Prijedlog učenika 3.a OŠ Trilj upućen Gradu Trilju i OŠ Trilj: Otvorite triljsku radio stanicu i školsku radio stanicu

Poticaj: Nastavna jedinica u trećem razredu – „Radio“

Razlozi: brza razmjena ideja, obavještavanje mještana o aktualnim zbivanjima, promidžba događanja u gradu, brže i direktnije rješavanje problema u emisijama koje idu uživo, razgovori s poznatim osobama, uključenost svih u općenita gradska i društvena pitanja....

Skupine su dale maštovite ideje za naziv radija, teme, emisije, voditelje i vrijeme emitiranja.

PRIJEDLOZI SKUPINA:

a) Naziv radija: *Radio Trilj, Radio Zagora, Triljski zavičaj, Radio grotulja*

b) Nazivi gradskih emisija: **Triljsko jutro** (izgled Trilja ujutro i prognoza vremena), **Cetina** (o našoj ljepotici iz različitih kutova), **Hrvatske pjesme** (jedna od glazbenih emisija posvećena hrvatskoj glazbi iz svih razdoblja), **Cetinka, Vijesti,**

Ljepote grada Trilja, Triljski sportovi (emisija koja govori o našim sportašima i klubovima, terminima natjecanja), **Što je na jelovniku** (gastronomska ponuda restorana), **Triljski kviz - 100 pitanja, 99 odgovora**, **Vijesti iz škole, Pogled u budućnost** (emisija koja predstavlja inovatore i nove ideje), **Sličice prošlosti** (više o Gardunu, Nutjaku, Čačvini, mlinicma...), **Lovački kutak, Triljske radosti** (Razgovor s prolaznicima i ljudima u mjestu i okolnim selima), **Što je novo u salonu Marijane Vukan i drugim salonima, Kako uzgajati cvijeće, Idemo u crkvu, Čuvamo okoliš, Muke učenika...**

c) Nazivi školskih emisija: **Pozdrav ravnatelja, Danas smo napisali, Šaljivi kutak, Muči me, muči,**

Gost učitelj, Gost ravnatelj, Učenik tjedna, Sportaš tjedna, Humanitarne akcije, Volimo, Iz povijesti škole, Projekti, Putujemo, Tjedni glazbeni urednik, Gradimo i sadimo, Pomoć u učenju.....

d) Voditelji: Irena Bradarić, glavna urednica i voditeljica vijesti i emisija, sport-Damir Bilonić i suradnici, kultura – Ana Čaleta, prosvjeta – Katarina Šipić, vjera – don Stipe Ljubas, učenici OŠ Trilj – školske teme, događanja u gradu Trilju – Toni Krolo

Temi se pristupilo jako ozbiljno u nadi kako će Grad i Škola razmisliti o našem prijedlogu. Vjerujemo kako bi naš radio bio slušan jer bi emisije prenosile teme koje su dio naše sredine.

8:40 - Kakav je Trilj - Trilj je poznat po viseleom mostu i
Tilunijumci
9:10 - Ljepote grada Trilja - Gardun, Cetina, valseći most, sve
to čini ljepotu grada Trilja
9:50 - Triljski sportovi - Kogomet, rekomet... Sportovi grada
Trilja
10:10 - Triljska škola - što sve ima u našoj školi, Pogledajmo
11:50 - Kakav je vrijeme u Trilju - Prognoza vremena u Trilju
12:00 - Što je na meniji - Tradicionalna jela u Trilju
12:30 - Triljski Quiz - 100 pitanja, 99 odgovora
13:00 - završne reklame
13:05 - kraj programa

„Triljski anđeli“ posjetili Obiteljski dom za starije i nemoćne Libertas

učenici 3.a razreda

„TI SI DAR NEBA, BUDI RADOST BLIŽNJEMU“, ovogodišnja je poruka „Triljskih anđela“, članova Kulturnog društva Trilj. Tu poruku ponijeli su i u Obiteljski dom za starije i nemoćne Libertas novim prijateljima.

Svake godine u uskršno i božićno vrijeme „Triljski anđeli“ posjete svoje potrebite sumještane.

Danas, nakon nastave, posjetili su štićenike doma Libertas. Donijeli su radost i ljepotu božićnog čestitanja stari-

jom Božića ima. Upoznali su se sa starijima, razgovarali i zaključili kako ovakve susrete treba ponavljati.

jim i nemoćnim osobama u njihovom novom, urednom, božićnim ukrasima uređenom domu. Pjesmom, razgovorom i druženjem ozarili su srca i lica domaćina. Odjeveni u kostime Svete Obitelji, tri kralja, pastire i anđele, učenici su dočarali Božić i svu toplinu koju rođenje male-

Domaćini su pripremili ukusni domjenak i pokazali radost i zahvalnost. Ipak je Anđelima najveća nagrada bila radost i ganuće na njihovim licima.

Učenici matične škole Trilj pripremali su Božićne čestitke, anđele i prigodne poklone izrađene na radionicama u prostorijama Kulturnog društva Trilj.

Godinama Anđele organiziraju i vode članice Društva: Marija Vrcan, Draga Pocrnja i Ana Čalenta, a ove godine pridružila im se i učiteljica Silvana Čović Pavišć. Sve se odvija uz potporu predsjednika KD Trilj, don Josipa Dukića. Cilj je učiti djecu humanosti, sućuti, solidarnosti, toleranciji i volonteranju od malih nogu i u kršćanskom duhu.

Učenička modna revija – Advent na visećem mostu

Učenici 3.a: Marino Kozina, Maja Sarić, Bartol Šipić, Luka Šipić, Dora Vukan

Na jednom nastavnom satu učiteljica nas je pitala znamo li što je modna revija. Rekli smo da znamo, pa nas je pitala bismo li voljeli nositi jednu takvu reviju. Bili smo presretni i rekli da bismo. Tako je sve krenulo, počela se pripremati učenička modna revija. Učiteljica je rekla da će se revija održati 17. prosinca. Bili smo malo razočarani jer nam se to činilo predaleko, ali ponajviše uzbuđeni i radoznali jer u gradu Trilju nikada nije organizirana modna revija. Zanimljivo nam je bilo što će modna pista biti naš novi viseći most.

Učiteljica je pozvala roditelje na roditeljski sastanak. Rekla im je da 3.a planira organizirati dječju modnu reviju. Roditelji su bili veseli. Rekli su da im se ideja sviđa i kako će pomoći. Poslije toga su u naš razred došle modna kreatorica Darija Mravak i krojačica Brankica Marinović. Razgovarali smo o njihovim zanimanjima. Odlučili smo napraviti odjeću i ukrasiti je adventskim stilom. Na toj radionici smo crtali kakvu odjeću s adventskim motivima bismo nosili na reviji. U crtanju su nam pomagale: naša učiteljica, učiteljica 2.b, knjižničarka i modna kreatorica. Prema našim idejama krojačica je skrojila odjeću. Dok nije stigla odjeća, radili smo s Darijom, našom učiteljicom i učiteljicom Niveskom pomponice i male ukrase za odjeću. Pomponice smo radili tako što smo izrezali dva kruga kartona potom smo izrezali sredinu i kroz rupu u sredini provukli vunu i tako redom. Na neki način smo na kraju dobili šiškiću. Napravili smo puno pompona. Prije nego je krojačica donijela odjeću vježbali smo i šivanje.

Uskoro nas je posjetio maneken Ivan Tadić. Pričao nam je svom zanimanju i učio nas hodati po modnoj pisti, odnosno mostu. Učili smo od njega pravilno hodaње u manekenstvu i puno dobrih stvari o prijateljstvu, školi i životu. Bilo nam je jako zanimljivo i drago što će i on nositi modnu reviju. Učiteljica je rekla da će nas upoznati s lijepim djevojkama iz Trilja koje se bave istim zanimanjem kao i Ivan. One će nositi modele Darije Mravak. To su bile: Katarina Banić, Gabrijela Periš, Marija Dragušica Kotromanović, Anđela Pavić, Antonija Čaleta i učiteljica Dajana Omrčen. Kad smo ih upoznali, vidjeli smo koliko su prekrasne, kao i Ivan. Svi su vrijedni, ljubazni i studiraju ili rade. Poželjeli smo biti kao oni.

Nekoliko dana poslije učiteljica je rekla da dođemo u školu u 13.30 sati u pratnji roditelja jer je gotova odjeća. Bili smo jako nestrpljivi.

vi. Haljine, plaševi, suknje i điletini bili su predivni. Uхватili smo se posla. Na njih smo šili i lijepili ukrase: skrojene borove, zvjezdice, perlice, lance, kuglice, zvončice.... Roditelji su nam pomogli šivati ukrase. Uz pomoć krojačice i mašte, zajedno s roditeljima, napravili smo odijela. Bili smo veseli i uzbuđeni. Svaka haljina i odjevni predmet imali su raznolike ukrase.

Nakon toga smo se dogovorili tko će što napraviti za dan modne revije na Božićnom sajmu. Netko će napraviti kolače, netko fritule, čaj, tortu ili kuhano vino, a tate i učiteljice će ukrašavati pozornicu. Napravili smo plakate, napisali pozivnice i poslali pozivnice na našu modnu reviju.

Nakon nekoliko dana, 17. prosinca, održala se prva modna revija u Trilju i to na visećem mostu. Mame su nam napravile frizure i šminkale nas. Djevojčice su nosile crvene mašne u kosi, a dečki su u kosi imali bijele pahulje u spreju. Pridružili su nam se odrasli manekeni. Oni su nosili modele Darije Mravak. Bili su prekrasni. Kad smo prilazili mostu, vidjeli smo da nas čeka mnogo ljudi i naši roditelji. Uzbuđenje je bilo na vrhuncu. Došao je trenutak kad ćemo, kao pravi manekeni, nositi modnu reviju. Svatko je u svom odijelu uz lijepu glazbenu pratnju prošetao po pisti – visećem mostu. Taj osjećaj se ne može opisati.

Hodali smo ponosno po visećem mostu, a ljudi su nam pljeskali. Neki su se malo sramili, neki su se osjećali uspješni, a neki su bili malo napeti. Snimala nas je televizija i svi su fotografirali.

rali. Bilo je jako uzbuđljivo. Publika nas je gledala s veseljem i smiješkom na licu.

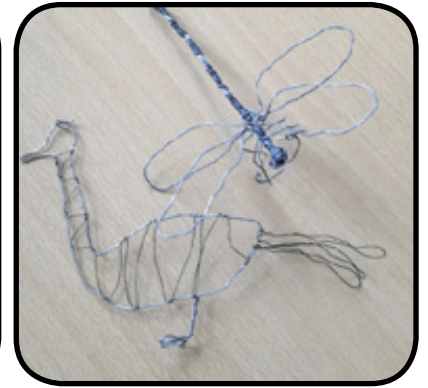
Pokraj mosta je bio veliki šator. Nakon revije u šatoru su i male i velike dočekali: čaj, kuhano vino, kolači, torta i suveniri. Bilo nam je lijepo, a nadamo se i posjetiteljima. Super je biti model i jedva čekamo drugu reviju, jer je to lijep i zanimljiv događaj za Triljane i goste - revija nad prekrasnom rijekom Cetinom.

Mali ekolozi Područne škole Velić

Učiteljice: Iva Grubišić i Sandra Bešlić

Tijekom nastavne godine učenici PŠ Velić usvajali su vještine odgoja za održivi razvoj. Skupljali su stari papir, plastične čepove, istrošene baterije, plastične vrećice te ih razvrstavali u predviđene spremnike. U učionici su se brinuli o ukrasnom cvijeću. Na satovima Hrvatskog jezika su analizirali tekstove s ekološkim porukama. Iz Prirode i društva su usvajali nova

znanja kroz nastavne jedinice propisane nastavnim planom i programom o očuvanju i zaštiti žive i nežive prirode. Smišljali su matematičke priče koristeći pojmove iz neposrednog okoliša. Na satovima Likovne kulture probleme su rješavali prirodnama te materijalima koji se ponovno mogu upotrijebiti ili razgraditi.

I ove nastavne godine učenici su obrađivali školski vrt iz kojeg su ubirali urod te degustirali prve ekološki uzgojene plodove.

Uređivali su školski cvjetnjak tijekom jeseni i proljeća (orezivali ruže i jorgovane, odstranjivali korov i suho lišće, zasadili nove sadnice te ih redovito zalijevali).

Vrhunac ekoloških aktivnosti je akcija Zelena čistka. U akciji su sudjelovali svi učenici podijeljeni u skupine. Prva skupina je uređivala školski vrt, druga školski cvjetnjak, a treća je skupljala plastične boce i ostalo razbacano smeće oko škole i novosagrađenog asfaltnog nogometnog igrališta kojeg koriste mladi iz cijelog mjesta u slobodno vrijeme.

Učenci su tijekom cijele nastavne godine usvajali vještine ekološkog ponašanja te se kroz nastavne sadržaje i praktične aktivnosti učili odgoju za održivi razvoj. Stekli su određene vještine i kompetencije (razvrstavanje otpada, obrađivanje vrta i uređenje cvjetnjaka) važne za cjeloživotno učenje.

PŠ BISHKO

U rujnu smo dočekali znatiželjne prvašice.

U razred nam je stigao Djed Božićnjak. Iznenadili smo ga zanimljivim božićnim igrokazom.

Volimo i čisti okoliš pa smo sudjelovali u akciji Zelena čistka.

Pripremili smo i kušali ukusne slastice povodom Dana kruha.

Bili smo kreativni, izradili smo svoje maske i kostime koje smo predstavili za Dan maškara.

Uživali smo i u igrama na snijegu i satu likovne kulture u prirodi.

Veselili smo se radionicama koje smo odradili u suradnji s našom knjižničarkom i radionici povodom obilježavanja Međunarodnog dana muzeja.

PROJEKT: MOJE SELO, NAŠ GRAD

Matea Klapež, Milena Dukić, Filipa Odrlijn, Petra Klapež,
2.razred

Učenici drugog razreda PŠ Košute sa svojom učiteljicom Danielom Delić i pedagoginjom škole Tatjanom Kodžoman te u suradnji s učenicima OŠ Meje i njihovim učiteljicama Ivanom Čolak i Marijom Vujević realizirali su projekt *Moje selo, naš grad*. Projekt se sastajao od dva dijela: našeg posjeta Splitu i posjeta učenika OŠ Meje našoj školi i našem selu.

Split

Nakon razgledavanja OŠ Meje svi zajedno smo se slikali u holu škole.

Posjetili smo Muzej hrvatskih arheoloških spomenika te razgledali postav muzeja. Kustosica gđa. Lada nam je pokazala kamene spomenike iz hrvatske povijesti koji se čuvaju u muzeju. Posebno nam se svidjela Višeslavova krstionica.

U muzeju smo imali radionicu *Reljef* gdje smo slagali kamene puzzle. U pomoć nam je pritekla i učiteljica.

Učenci u produženom boravku imaju organiziran ručak u blagovaonici škole. Toga dana smo svi zajedno ručali ukusan ručak i desert.

Velikom, otvorenim, panoramskim autobusom smo razgledali cijeli Split, a posebno nam je bilo lijepo voziti se brdom Marjan.

Košute

Nakon sedam dana prvaši OŠ Meje su posjetili naše selo Košute. Dočekali smo ih u svojoj učionici i pripremili priredbu kojom smo im dočarali običaje našeg sela i Cetinske krajine. Pokazali smo im narodne nošnje mladića i djevojke koje su ponosno nosili Paula i Roko. Posebno smo istaknuli suvenir grotulju i objasnili njezino porijeklo i običaje vezane za nju.

Učenicima smo pokazali atrakciju našeg Trilja - viseći most .

Posjetili smo Konjički klub sv. Mihovil Trilj gdje smo se družili s plemenitim životinjama konjima. Timarili smo ih, hranili i razgledali njihove štale.

Nakon uzbudljivog prijepodneva jedva smo dočekali zajednički ručak.

Zajednička fotografija za rastanak pokraj rijeke Rude.

VEDRI ŠKOLARCI

Učenici i učiteljica Područne škole Vedrine

Učenici 2. i 4. razreda Područne škole Vedrine imaju razrednu *web*-stranicu pod nazivom „Vedri školarci“. Virtualno mjesto susreta puno je digitalnih obrazovnih sadržaja za nastavu koje su učenici koristili ovu školsku godinu. Učenici pomoću tehnologije zabavnije usvajaju nastavne sadržaje i uče kroz igru i natjecanje.

Za ponavljanje i uvježbavanje matematike učenici su koristili QR kodove. Nakon rješavanja zadataka riječima, učenici su sami provjeravali točnost pomoću aplikacije za čitanje QR kodova.

Dan planeta Zemlje obilježili su u parku koristeći proširenu stvarnost (AR). Učenici su po želji obojali zemljovid. Iznenađenje nije nedostajalo kad su dobili novu dimenziju.

Usmeno provjeravanje nikada nije bilo zabavnije. Uz genijalan alat „Plickers“ učenici točan odgovor postavljaju na vrh stranice, učiteljica na mobitelu dobiva povratnu informaciju, a učenici vide rezultate na platnu.

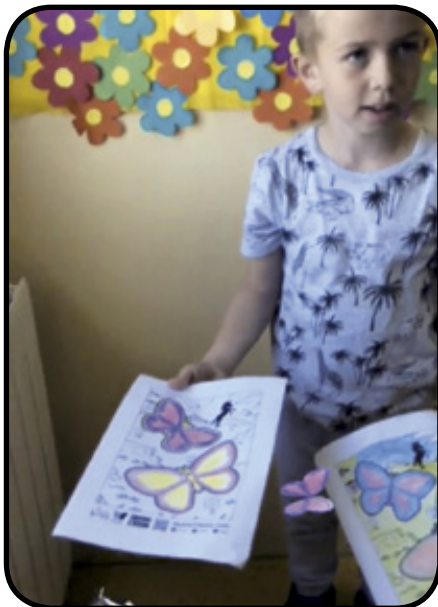

Prirodu i društvo je najlakše naučiti i pokazati da si rođeni milijunaš uz popularnu igru.

Povodom obilježavanja Majčinog dana učenici su se fotografirali te su od njihovih fotografija, putem aplikacije, napravljene bojanke koje su obojali i uokvirili. Poklon je oduševio mame.

Proljeće su pozdravili šarenim leptirima koji su poletjeli pomoću aplikacije.

KRUH NAŠ SVAGDAŠNJI

Kao i svake godine i ovog smo listopada u našoj školi obilježili Dan kruha i zahvalnosti za plodove zemlje. Toga dana već od ranog jutra školom su se širili mirisi svježeg pečenog kruha, peciva i kolača. Naše učionice bile su ispunjene domaćim kolačima i pecivima. Tijekom četvrtog sata učenici nižih razreda uputili su se u kinodvoranu gdje su uz pomoć svojih učitelja pripremili program s prigodnim recitacijama, pjesmama i predstavama. Pokazali su nam u čemu je važnost kruha i plodova zemlje dok su ponosni roditelji oduševljeno pratili. Kroz cijeli program vodili su nas učenici Maja i Josip, a zajedničkim snagama pod sloganom *Bože, hvala ti što svaki dan na naš stol stavljaš svježi kruh!* osmislili naši učitelji i vjeroučiteljica. U međuvremenu, učenici viših

razreda pripremali su i ukrašavali stolove pune krušnih proizvoda i kolača. Poslije priredbe svi smo se okupili u školskom dvorištu u kojem je postavljena prava izložba kruha i plodova zemlje. Stolove bogate raznovrsnim pecivima i kolačima izrađene našim vrijednim rukama i rukama naših baka i mama (pa čak i očeva) blagoslovio je župnik don Stipe Ljubas te smo započeli blagovanje. Neodoljivi miris i okusi domaćih poslastica mnoge su prisutne raznježili i vratili u djetinjstvo. Sretni, ispunjenih srca, a i želudaca, otišli smo svojim domovima s novim spoznajama o važnosti kruha i plodova zemlje te njihovim pravim značenjem.

Nina Bojić, 8.a

Podrijetlo kravate

Za vrijeme Tridesetogodišnjeg rata u 17. stoljeću, hrvatski vojnici posvuda na glasu kao iznimni ratnici, pristupili su francuskoj kraljevskoj vojsci. Pored vojne vještine odlikovali su se i jednim detaljem. Nosili su rupce omotane oko vrata. Taj rubac zavezan u čvor brzo se proširio i kao modni detalj te preuzima etničko ime: naziv za narod- Cravates (Croates, Hrvati) postaje naziv za predmet- kravatu. Francuska i talijanska monografija nedvojbeno povezuju pojavu kravate uz dolazak hrvatskih konjanika u vrijeme Luja XIV. te time potvrđuju hrvatsko podrijetlo kravate. Kravata se brzo širila Europom. Nakon Francuza prihvatili su je Belgijanci i Nizozemci, a otuda je prešla na britansko otočje, što je bilo presudno za razvoj kravate. Potom je osvojila sve kontinente. Najznačajniji doprinos usavršavanju kravate dali su Francuzi, Englezi i drugi europski narodi, stoga možemo reći da kravata nije postala samo simbol Hrvatske, nego i simbol Europe.

Dan kravate

Kravata je dekorativni odjevni predmet, oblika vrpce koja se nosi oko vrata. Kravata se smatra izvornim hrvatskim proizvodom pa i jednom od hrvatskih simbola. Zbog velikog značaja kravate u Hrvatskoj, Osnovna škola Trilj je odlučila 18. listopada dostojanstveno proslaviti. Učenici i učitelji su se potrudili na jedinstven način obilježiti dan kravate. Prvi projekt je velika crvena kravata duga 8 metara, koja je bila u predvorju škole. Mi, učenici, smo imali zadatak nositi kravate taj dan. Svi su nosili košulje i ispod ovratnika kravate. U školi se osjetio dašak elegancije. Svoje sposobnosti smo okušali i u likovnim radovima koji su isto tako uključeni u program, ali i literarni radovi gdje smo kroz malo stihova morali prenijeti taj veliki značaj kravate u Hrvatskoj. Svi smo dali svoj doprinos i htjeli smo što dostojanstvenije proslaviti taj dan. Njegovali smo tradiciju i kulturnu baštinu jer je kravata dio toga. Doista, komad tkanine oko vrata može pridonijeti tome da izgledaš dostojanstveno i vrijedno poštovanja.

Antea Bradarić, 8.a

Reci Vukovar i znat ćeš

Emily Maroš, 8.c

U mjesecu studenome učenici nižih i viših razreda Osnovne škole Trilj su nam, izvođenjem prigodnog glazbeno-literarnog recitala „Reci Vukovar i znat ćeš“, približili patnju stanovnika grada Vukovara tijekom opsade. Učenici nižih razreda nas podsjećaju na sve stradale, pozivaju nas da molimo za njih i da posjetimo Vukovar jer je to grad heroja. Svojim igrokazom nas također podsjećaju da kod kuće obilježavamo vukovarske tragedije. Učenici sedmih i osmih razreda nas recitacijom, pjesmom i glazbom podsjećaju na tešku borbu, ali i na vjeru i nadu naših ratnika u svjetliju budućnost. Neki stihovi kao: „O, gledajte je divnu, vi zvijezde udivljene, / To moj je, moj je dom!“ ili „Kad ostanem bez ruku bez ramena s razvaljenim prstima branit ću je krvavim srcem!“ nam uistinu dočaravaju ljubav branitelja prema njihovoj domovini za koju su davali svoje živote da bi ona jednoga dana „ustala od mrtvih“. Ostali učenici su u tišini i dostojanstveno proživljavali svaku riječ i svaki stih. U popodnevним satima su pred školom svijjećama oblikovali križ i vječni plamen te se poslije pridružili koloni sjećanja. Sve je završilo molitvom i recitalom učitelja ispred spomenika svetog Mihovila.

Stoji grad

Pod kišom čelika, ognja i smrti, jer paklena sila svoj zadnji ples vrti, stoji grad.

Stoji grad

Vječan ko narod ponosno stoji, u posljednje dane dušmanu broji Vukovar, Vukovar.

OBIJELILI SMO ...

Večer poezije

Karmen Grubišić, 8.a

U organizaciji učiteljica hrvatskog jezika, povodom Valentinova, održana je večer ljubavne poezije. Učenici matične škole te područnih škola, imali su priliku pokazati svoje umijeće recitiranja, pjevanja, sviranja i glume. Večer je otvorena pjesmom „Hvalospjev ljubavi“. Slijedile su recitacije pjesama ljubavne tematike koje su izvodili učenici viših

razreda. Pjevalo se o prvoj ljubavi, neuzvratioj, sretnoj ali i o ne tako sretnoj ljubavi. Pravu glazbenu poslasticu na gitari pružila nam je učenica matične škole. Učenici 8.b razreda recitali su pjesme Dragutina Tadijanovića te poznatim dijalogom između Romea i Julije zaključili još jedno lijepo druženje.

Otkrića, Festival znanosti

Na Festivalu znanosti sudjelovali smo s temom *Otkrića*. Područje našeg istraživanja bilo je *Otkriće periodnog sustava elemenata*. Istražili smo i predstavili kako je Dimitrij Ivanovič Mendeljejev otkrio periodni sustav elemenata. Prvi je uočio periodičnost ponavljanja svojstava kemijskih elemenata i sistematizirao njihov položaj u PSE-a. Otkrićem PSE stekao je svjetsku slavu, ali za to nije dobio Nobelovu nagradu. Protonski broj 101 nazvan je mendelevijem (engl. mendelevium), Md u čast Dimitrija I. Mendeljejeva. Osim plakata izradili smo i kekse u obliku PSE kojim su se posjetitelji zaslادili i spoznali kako i kemija može biti "slatka".

Slika 1. Predstavljanje plakata: Otkriće periodnog sustava elemenata

Slika 1. Izrada "slatkog" PSE-a

MEĐUNARODNI DAN BIOLOŠKE RAZNOLIKOSTI - 22. svibnja podizanje svijesti javnosti o potrebi zaštite prirode

U suradnji s javnom ustanovom More i krš obilježili smo Dan biološke raznolikosti. Zanimljivo i slikovito predavanje održala nam je mr.sc. Zora Kažimir s naglaskom na biološku raznolikost Republike Hrvatske. Saznali smo da su Ujedinjeni narodi 1993. g. proglasili 22. svibnja Međunarodnim danom biološke raznolikosti. Republika Hrvatska

je 5. siječnja 1997. potpisala Konvenciju i postala njezinom punopravnom članicom. Taj dan RH obilježava i Dan zaštite prirode. Potpisom Konvencije Hrvatska se obvezala očuvati biološku raznolikost koja obuhvaća sve životinjske i biljne vrste, uključujući travnjake, šume, usjeve, tla, vode na kopnu, mora i druga prirodna bogatstva.

Saznali smo da velebitska degenija raste na točilima Velebita, a od ukupno 3 lokaliteta na kojima je zabilježena u svijetu svi su u Hrvatskoj. Naglašene su neke ugrožene vrste koje su u Crvenim knjigama ugroženih vrsta kao što su: zelena želva, čovječja ribica, planinski žutokrug (jedna od naših otrovnih zmija) i zelena krastača. Doznali smo da postoji i Zelena knjiga u koju su upisane izvorne pasmine Hrvatske. Naime u Hrvatskoj ima 26 izvornih pasmina domaćih životinja: međimurski konj, hrvatski posavec, istarski magarac, buša, istarsko govedo, kokoš hrvatica, zagorski puran, tornjak, dalmatinska pramenka ...

Osmaši

6. a i c

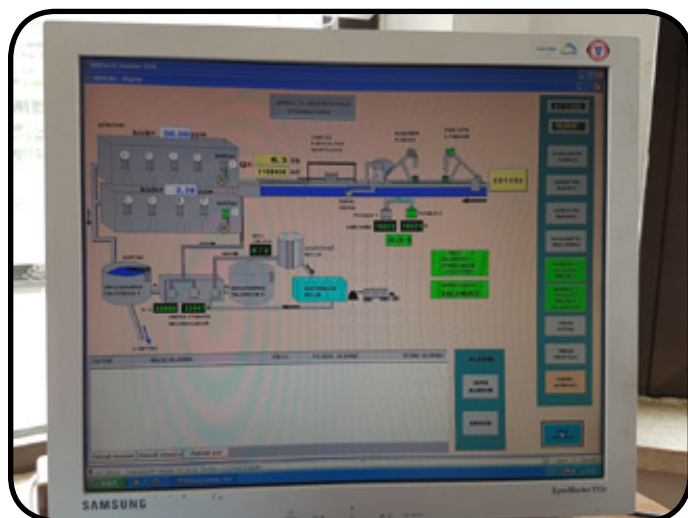
Slika 2. Predavanja mr.sc. Zore Kažimir povodom Međunarodnog dana biološke raznolikosti

POSJET PROČIŠĆIVAČU OTPADNIH VODA U TRILJU

Učili smo o kopnenim vodama, njihovom onečišćenju i zaštiti. Saznali smo da se uređaji za pročišćavanje vode zovu kolektori, i da se voda može pročistiti na tri načina: mehanički, kemijski i biološki. U blizini naše škole nalazi se jedan kolektor. Kada smo ga posjetili, upoznali smo gospodina Željka Roguljića koji nam je opisivao proces čišćenja

vode. Rekao je da se voda mehanički pročišćava tako da se odvajaju kruti dijelovi bačeni u vodu. Nakon toga se pročišćava biološki, odnosno bakterije razlažu organske ostatke iz vode. Na mjestu gdje se nalaze sadašnji kolektori nema dovoljno mjesta za izgradnju novog koji vodu pročišćava i kemijski, kako bi se uklonile sve bakterije. Nakon razgledavanja kolektora iz blizine ušli smo u prostoriju gdje se nalaze računala preko kojih zaposlenici prate proces čišćenja. Poslije posjeta kolektoru bolje smo shvatili proces pročišćavanja vode jer smo vidjeli što se sve treba dogoditi kako bi voda iz rijeka bila čista i sigurna za piće i život živih bića.

Ozana Pešo, 6.c

Slika 6. Kompjuterska shema pročišćavanja vode

BBC micro:bit – STEM revolucija i u našoj školi

Kao šestaši postali smo dio STEM revolucije sudjelovanjem u projektu BBC micro:bit tehnologija u hrvatskim školama. Na privremeno korištenje (do kraja školske godine) dobili smo male spravice zvane **micro:bit**.

Zašto BBC micro:bit?

BBC micro:bit je uzbudljiva nova tehnologija koju su razvili BBC, Microsoft i drugi partneri upravo s ciljem masovne uključenosti u osnovnim školama, ne samo u STEM području, nego i u dizajnu, umjetnosti i ostalim predmetima.

Micro:bit koristili smo u nastavi prirode kroz ponavljanje sadržaja primorske listopadne šume i vode. Jako je malena ali zabavna stvarčica. Svakako je našla primjenu i u školskim potrebama. Pomoću micro:bita može se programirati puno toga, samo je mašta granica. Micro:bit ima 25 svjetlosnih točkica. Meni se micro:bit jako svidio jer možda volim tehnologiju.

Ivan Vuković, 6.c

Slika 7. Kviz primorske listopadne šume - micro:bitom

Slika 3. Fizikalno pročišćavanje vode

Slika 4. Biološko pročišćavanje vode

Slika 5. Primjer pročišćene vode

Slika 8. Kviz voda micro:bitom

Slika 10. Predstavljanje Antropocena

Škola Trilj kao PLATON škola

PLATON projekt je međunarodni projekt promicanja inovativnih pristupa učenju za podučavanje prirodnih znanosti. Dakle, u PLATON-u smo se usredotočili na temeljne vještine koje moramo razvijati kako bi postali uspješni građani 21. stoljeća. Proveli smo interdisciplinarni pristup na krovnu temu Izvori energije primjenom istraživačkih metoda rada pomoću IKT-a. Proveli smo sljedeće metode istraživanja IKT-om: postavljanje scene, gledanje unatrag (predznanje), izrada predviđanja - hipoteze i postavljanje pitanja, postavljanje hipoteze i istraživanja, istraživanje i prikupljanje podataka, obrada podataka i formiranje zaključka i prezentacija i pregled rezultata. Izvore energije povezali smo s temama iz predmeta geografije, kemije, fizike i matematike. Uspješnim sudjelovanjem stekli smo certifikat PLATON škola.

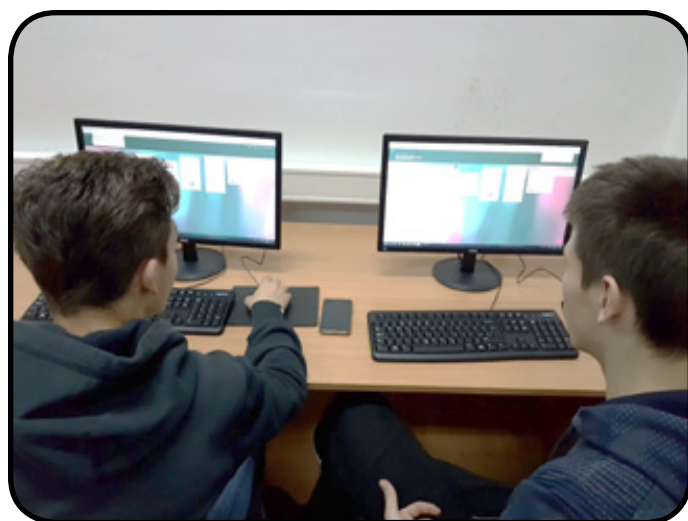
Osmaši

Slika 11. Postavljanje hipoteze

Slika 9. Predstavljanje projekta PLATON

Slika 12. Korištenje alata Padlet

Slika 13. Potvrda PLATON škola

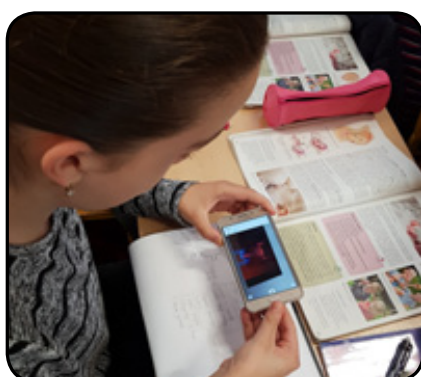
AURA – kao virtualna i proširena stvarnost u nastavi Prirode i Biologije

Aurasma mijenja način na koji stupamo u interakciju sa svijetom. Slike zaštićenih životinjskih vrsta i mjesta pretvorili smo u nove prilike zahvaljujući upečatljivim iskustvima stvarnosti. Aurasma je jedna od najpopularnijih i najmodernijih tehnologija koje se danas koriste u školama širom svijeta. Pomoću Aurasme digitalni sadržaj - video povezan je sa slikom crvene knjige, začecije i razvitak djeteta prije rođenja, putem vlastitog mobilnog uređaja. Bili smo angažirani u interakciji sa svojim okruženjem, izazivanjem interaktivnog obrazovnog sadržaja koji se pregledava putem vlastitog uređaja (android uređaja) na zahtjev. Aurasma nudi jedinstveno inventivan, zabavan i holistički način angažiranja učenika svih dobnih skupina.

6. a i c

Slika 14. AURA - razvitak djeteta prije rođenja

Slika 15. AURA - oplodnja

IKT-om kroz Kemiju

Esterifikacija? Kako složena riječ koju nam je na prvo razmišljanje bilo teško razumjeti, ali... U nastavi kemije esterifikaciju smo naučili na vrlo zabavan i razumljiv način pomoću IKT-a. Znanje o esterifikaciji stjecali smo u učionici informatike u alatu Nearpod. Učiteljica je kontrolirala prikazani sadržaj, uključila video pokus, digitalne radne listiće popunjavanja, crtanje organskih molekula i igru. Bili smo cijelo vrijeme aktivni na satu. Tijekom nastave dobivali smo povratne informacije u usvojenom znanja u stvarnom vremenu što je potaknulo natjecateljski duh kod svih učenika. Bilo nam je edukativno, zabavno i lako učiti. Želimo i dalje na ovaj način usvajati znanja i vještine.

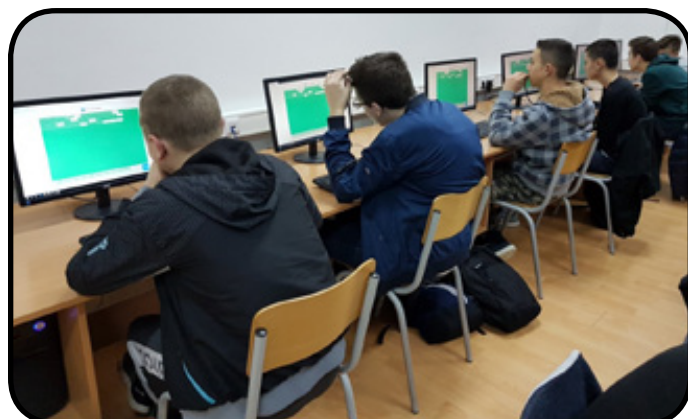
osmaši

Slika 146. Video pokusa esterifikacije u Nearpodu

Slika 17. Crtanje organskih molekula u Nearpodu

Slika 18. Rješavanje digitalnog radnog listića u Nearpodu

Edukacija djece o oživljavanju (kardiopulmonalnoj reanimaciji) u OŠ Trilj

Zašto smo se educirali? Preživljavanje i kvaliteta života preživjelih nakon izvanbolničkog zastoja srca ovisi o sposobnosti očevidaca da prepoznaju znakove zastoja srca i odmah započnu oživljavanje. Naši vršnjaci doživljavaju ozljede (pa i zastoje srca) u našem okruženju, pa smo edukacijom stekli znanje i vještinu u postupcima izvođenja kardiopulmonalnog oživljavanja. Istodobno smo smanjili strah od uključivanja u oživljavanje. Kroz ovaj projekt razvili smo i socijalnu osjetljivost za druge. U učionici smo vježbali na lutkama za oživljavanje koje se koriste na medicinskim fakultetima. Realizaciju su nam omogućili prof. dr. sc. Julije Meštrović i učiteljica Mila Bulić, a provela je naša učiteljica Ivana Marić Zerdun.

U suradnji s Javnom ustanovom MORE I KRŠ obilježili smo Međunarodni dan rijeka 20. ožujka. Zanimljivo i slikovito predavanje održala nam je mr.sc. Zora Kažimir i još nas jednom posjetila na rijeku kao dio hidrološkog ciklusa. Saznali smo da je RH po dostupnosti i bogatstvu vodom na 5. mjestu u Europi a na 42. u Svijetu. Objasnila nam je kako voda za Hrvatsku predstavlja jedan od ključnih prirodnih resursa u budućnosti. Rijeka Cetina vodom opskrbljuje 6 područja: Vrljiku, Makarsko primorje, Omiš, Brač, Hvar i Šoltu. Naša učiteljica nas je izvijestila kako je u Cetini otkrivena nova vrsta crvene alge nazvane *Pneophyllum cetinaensis* kao rijedak primjer evolucije. Otkrio ju je dr. sc. Ante Žuljević, voditelj Laboratorija za bentos na Institutu za oceanografiju i ribarstvo u Splitu. Mislimo da predstavlja dodatan razlog za očuvanje toka Cetine.

Slika 15. Sedmi korak - 30 pritisaka

Slika 21. Međunarodni dan rijeka mr. sc. Zora Kažimir

Slika 20. Osmi korak - dva upuha

Slika 22. IZVOR: Institut za oceanografiju i ribarstvo u Splitu - *Pneophyllum cetinaensis*

Međunarodni dan rijeka – CETINA s pritocima

Svjesni Cetine kao naše blago odlučili smo podići svijest o njenim pritocima i očuvanju toka Cetine.

MICRO:BIT i CROATIAN MAKERS LIGA

<https://www.youtube.com/watch?v=PMk6p13WRco>

POGLEDAJTE!

<https://www.youtube.com/watch?v=T2BDS-PY0zA>

I u našu školu je stigao micro:bit, sićušni stroj za kodiranje. Micro:bit je džepno računalo koje omogućava kodiranje, uređivanje i korištenje raznih dijelova sklopovske opreme preko programske opreme. Micro:bit će biti glavno pomagalo učenicima koji će ga koristiti na satovima informatike prilikom programiranja.

preko elektroda. Osim na satu informatike, mikro računalo se može koristiti i u ostalim predmetima. Pogledajte kako je izgledao uvodni sat predstavljanja micro:bita našim učenicima.

Projekt ProMikro je suradnja Instituta za razvoj i inovativnost mladih (IRIM), CARNet-a i MZO-a. Cilj je uvođenje digitalne pismenosti i računalstva na interdisciplinarnan, kreativan i stvaralački način.

BBC micro:bit je uzbudljiva nova tehnologija, izrazito niske cijene, bogatog programerskog okruženja i cijelog ekosustava koju kao glavni alat u razvoju računalstva u školama koriste npr. UK, Island i Singapur.

Obrazovna Zaklada Micro:bit je neprofitna organizacija koja omogućuje djeci širom svijeta da budu kreativna koristeći se tehnologijom i stječu digitalne vještine u školi, klubovima i kod kuće.

Zašto je ovo računalo važno i što možete napraviti s njime?

Računalo je kompatibilno s naprednim programskim jezicima poput Pythona i C++, a Microsoft donosi i dva dodatna programa – Microsoft TouchDevelop (tekstualno programiranje) i Microsoft Blocks (grafički programski jezik) – kako bi se olakšalo kodiranje. Ima 25 crvenih LED lampica i dvije tipke za programiranje, kao dodatak mnoštvu senzora – uključujući ugrađeni kompas, detektor gibanja, Bluetooth Smart tehnologiju i pet ulaznih i izlaznih (I/O) prstenova. Micro:bit se može produžiti i povezati s drugim matičnim pločama preko pet ulaznih i izlaznih prstenova (I/O), što omogućava slanje signala i zapovijedi robotima i motorima

Mladi robotičari Osnovne škole Trilj

Croatian Makers liga je dio projekta Croatian Makers koji je 2014. godine pokrenuo Institut za razvoj i inovativnost mladih (IRIM). Cilj Lige je omogućiti široko uključivanje robotike, automatike i programiranja u edukaciju u osnovnoškolskom uzrastu. Svi sudionici dobit će potrebne robote na posudbu, odnosno u trajno vlasništvo.

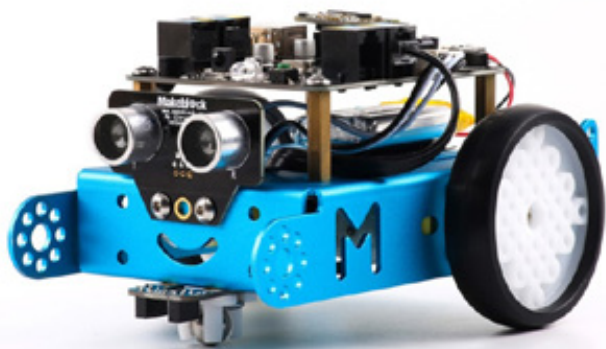
Platforma na kojoj se odvija liga je edukacijski robot mBot (bluetooth verzija) koja nudi vrlo jednostavan ulazak u svijet robotike, ali omogućava i naprednije korištenje.

Natjecanje je podijeljeno u dvije kategorije: 1.-5. i 6.- 8. razred osnovne škole. Natjecanja će se odvijati otprilike jednom mjesečno, a prve discipline biti će praćenje crte, pronalaženje izgubljenog prijatelja i izbjegavanje prepreka.

Zadovoljstvo nam je objaviti da učenici OŠ Trilj od ove školske godine 2017/18 po prvi puta sudjeluju u Croatian Makers ligi.

Trenutno raspoložemo s 5 edukacijskih m-bot robota koje nam je dodijelio IRIM.

Sudjelovanje učenika OŠ Trilj na natjecanju 3.kola CM Lige

Učenici 8. razreda naše škole sudjelovali su 22.04.2018. godine na natjecanju 3. kola Croatian Makers lige koje se održalo u Osnovnoj školi Žnjan-Pazdigrad u Splitu.

Na natjecanju je sudjelovala grupa od četvero učenika naše škole: Karla Žaper, Martina Džalo, Ivan Župa i Luka Guvo. Zadatak trećeg kola bio je isprogramirati dva mBot robota da se kreću po stazi tako što prate zadanu liniju. Roboti su predstavljali cisterne koje prevoze naftu. Prvi robot pritiskom na tipkalo kreće od mjesta proizvodnje nafte te prevozi naftu do rafinerije prateći crtu po zadanoj stazi. Kada stigne do kraja crte robot se zaustavlja i počinje proces istakanja nafte u rafineriji koji traje 5 sekundi. Drugi robot za to vrijeme čeka kod rafinerije okrenut sensorima prema prvom robotu. Nakon što istekne vrijeme od 5 sekundi prvi robot šalje poruku drugome da krene s prijevozom goriva do benzinske postaje. Kada primi poruku, drugi robot se zaokrene i kreće pratiti crtu sve dok ne dođe do benzinske postaje kod koje se zaustavlja. Za okretanje robota i početak praćenja crte osvaja se 80 bodova, a za dolazak do benzinske postaje i zaustavljanje na kraju osvaja se 200 bodova. Za zaustavljanje robot će iskoristiti ultrazvučni senzor. S obzirom na to da se benzinska postaja nalazi s lijeve strane robota, ultrazvučni senzor je bilo potrebno premjestiti na lijevu stranu robota.

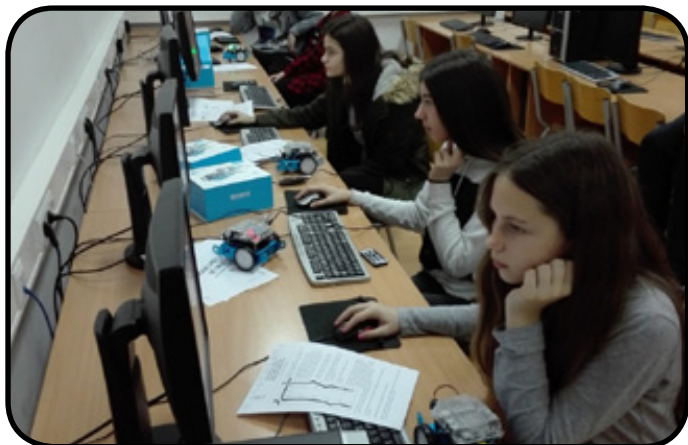
Naši učenici su uspješno riješili ovaj problemski zadatak te osvojili maksimalan broj bodova 400/400. Na natjecanju su sudjelovali timovi od po 4 učenika iz 12 škola Splitsko-dalmatinske županije.

Sudjelovanje učenika OŠ Trilj na natjecanju 1.kola CM lige Početkom prosinca 2017. godine učenici su po prvi puta sudjelovali u Croatian Makers ligi. Natjecanje se održalo online. Zadatak prvog kola bio je isprogramirati robota da se kreće po zadanoj stazi. Cilj je bio u što kraćem vremenu doći od početka do kraja staze.

Sudjelovanje učenika OŠ Trilj na natjecanju 2.kola CM lige

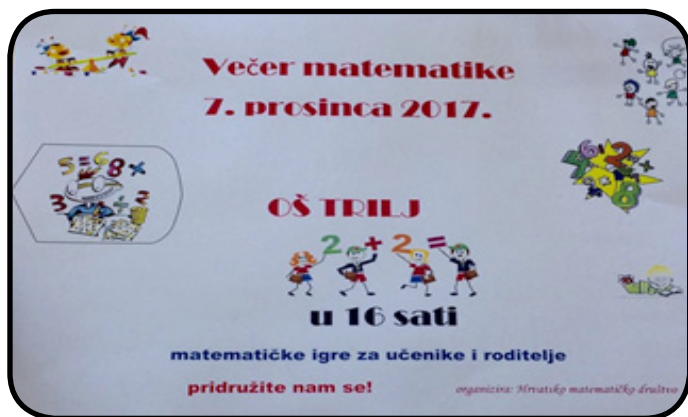
Krajem veljače održalo se 2.kolo natjecanja koje je također bilo online. Zadatak drugog kola bio je isprogramirati mBot robot da se kreće po stazi tako što prati zadanu liniju. Kada dođe do kraja linije, led diode robota trepere crvenom bojom onoliko dugo koliko je trajala vožnja stazom. Prilikom vožnje robot skuplja bodove, a cilj je bio, naravno, skupiti što više bodova. Naši učenici su uspješno riješili i ovaj problemski zadatak.

VOLIM MATEMATIKU

učiteljica Desa Roguljić

Večer matematike

Jedan od veselijih događaja u OŠ Trilj je **Večer matematike**. Organizira se širom Hrvatske prvog četvrtka u prosincu.

Ove godine održana je 7. prosinca. Sudjelovali su učenici, učitelji i roditelji učenika matične škole, PŠ Velić, PŠ Vedrine i PŠ Jabuka. Sve je proteklo u vedrom i marljivom raspoloženju. Radilo se tradicionalno, po centrima sa zadacima HMD-a i didaktičkim materijalima koje su učitelji pripremili za svoje razrede.

Večer matematike je skup interaktivnih radionica koje potiču izgradnju pozitivnog stava učenika prema matematici. Sudjelovanje u zabavnim aktivnostima otkriva često zaboravljenu - zabavnu stranu matematike, stvara nove ideje o tome što matematika jest i čime se bavi te dokazuje da matematičke probleme, i bez da smo svjesni vlastitog talenta, svakodnevno svi uspješno rješavamo.

Sva događanja organizira Hrvatsko matematičko društvo (HMD).

Međunarodno matematičko natjecanje "Klokan bez granica" 2018.

Pod pokroviteljstvom Hrvatskog matematičkog društva 22. ožujka 2018. godine u 12 sati i 30 minuta po dvadeseti put održano je Međunarodno matematičko natjecanje "Klokan bez granica", a u našoj školi po dvanaesti put.

Sudjelovalo je 96 učenika od 2.do 8. razreda u kategorijama: Pčelice - 2. razred, Leptirići - 3. razred, Ecolier - .4. i 5. razred, Benjamin - 6. i 7. razred te Cadet - 8. razred.

Ovo natjecanje popularizira matematiku među učenicima svih uzrasta. Naši učenici bili su uspješni u svim kategorijama i dobili priznanja i nagrade za svoj uspjeh.

Svjetski dan matematike 2018.

Učenici naše škole obilježili su 7. ožujka 2018. Svjetski dan matematike na platformi www.worldmathsday.com

Svjetski dan matematike besplatno je i zabavno online natjecanje koje okuplja oko 4 milijuna učenika iz cijelog svijeta. Natjecanje mjeri brzinu u računskim vještinama na platformi www.worldmathsday.com. Natjecanje je i humanitarnog karaktera jer sve osvojene bodove zarađene na Svjetskom danu matematike, UNICEF pretvara u novac koji donira potrebitima.

Učiteljica Desa Roguljić prijavila je učenike 8.a razreda i podijelila im dobivene lozinke. Pomoću lozinke učenici su mogli vježbati i pripremiti se za službeno natjecanje. Na satu matematike 7. ožujka učenici su u informatičkoj učionici rješavali zadatke koje su mogli završiti kod kuće.

Ima puno mogućnosti za natjecanje, učenici mogu pratiti svoj napredak, čak i naučiti nešto o državama u kojima im se nalaze suigrači

Veselim se i sljedećem Svjetskom danu matematike!

Nina i Tino –kviz

Cijelu školsku godinu učenici naše matične škole od prvog do trećeg razreda vrijedno su se pripremali za veliko finale Nina i Tino projekta, za veliki kviz koji je održan 17. 5. 2018. u 12 sati .

Kviz je trajao 60 minuta. Po završetku, učitelji mentori podijelili su diplome svim učenicima koji su sudjelovali u kvizu. Nakon ispravka testova su podijelili nagrade, a učenik koji je imao najbolji rezultat u razredu dobio je i još jednu, posebnu nagradu, medalju za prvo mjesto. Nina i Tino priča ne završava velikim kvizom. Kviz je tek početak cjelovitog pristupa učenju koji se želi približiti učiteljima i učenicima.

Festival matematike 2018.

U prekrasnom okruženju hotela Zagreb u Duilovu 11. svibnja učenici naše škole sudjelovali su na Festivalu matematike koji se održava već sedmu godinu u Splitsko-dalmatinskoj županiji.

Ove godine našu školu predstavljale su tri ekipe u kategorijama: Delta 3. i 4. razred, Omikron 5. i 6. razred i Omega 7. i 8. razred. Učenici su uspješno predstavili našu školu. Ovo natjecanje popularizira timski rad u kojem učenici trebaju surađivati kao pravi tim kako bi postigli što bolji rezultat.

Projekt *Pretežno vedro*

Pripremile: Psihologinje škole Maja Pivčević i Ivna Grbavac

U dvorištu Područne škole Košute nacrtana je igra „Školica osjećaja“. Učenici su s veseljem dočekali otvorenje igre te spremno zaigrali i govorili o osjećajima.

Jedna učenica je rekla da se osjeća voljeno kada je zagrlila mama, druga se osjeća sretno kada dobije peticu u školi, treći učenik se osjeća tužno kada se potuče s najboljim prijateljem, usamljeno se osjeća učenica kada se njene prijateljice igraju, a nju ne uključe u igru...

Ravnatelj je također zaigrao igru te rekao da se osjeća zahvalno kada na kraju školske godine dijeli pohvalnice učenicima, tada je sretan i zahvalan što je toliko dobrih učenika koji su puno naučili i iskazali se u školi.

U atriju škole učenici i učitelji su tijekom listopada mogli pogledati izložbu „Plakati za dušu“.

ZAGRLI ŽIVOT

Zagrlj život kakav god da je, tvoj je.
Ovaj tren, ovaj dan proći će.
I nikada se više vratiti neće.

Moramo znati cijiniti naš život i
Sve što se dogodilo ili što će se dogoditi.

Ovim životom mi upravljamo.

Kakvi god da jesmo mi smo ga
Razvili i nastaviti ćemo ga razvijati.

Zagrlj život kakav god da je!

Učenici 6.d

Naša škola sudjeluje u projektu „Pretežno vedro“, nastavljamo suradnju s prof.def. Mirelom Grbić iz Nastavnog zavoda za javno zdravstvo- Službe za mentalno zdravlje Splitsko dalmatinske županije.

Cilj projekta je zaštita i unapređenje mentalnog zdravlja djece i mladih.

Sadržaji i aktivnosti u „Igru osjećaja“ odličan su način učenja o osjećajima, stavovima, komunikaciji, empatiji... Učenici su kroz igru učili prepoznati i izraziti osjećaje, bolje razgovarati, upoznavati sebe i druge, lakše izraziti svoje stavove, prevenirati neprihvatljive oblike ponašanja.

Igra uz dobru zabavu potiče interes, unaprjeđuje komunikaciju i odnose među mladima. Više druženja među učenicima potaklo je razvoj kvalitetnijih prijateljskih odnosa, a kroz zabavne aktivnosti svi bolje razumiju svijet osjećaja i njihovo značenje u životu, razvija se dodatni interes za emocionalni dio osobnosti.

Natjecanje u igri osjećaja

Prošle godine sa školom sam išla u Stobreč na natjecanje u igri osjećaja. Naučila sam puno toga o osjećajima, i o dobrim i o lošim. Osjećala sam se sretno jer sam sudjelovala. Išla sam s prijateljima i bilo je zabavno. Družili smo se, smijali, ručali i predstavljali svoju školu. Voljela bih ponovno ići i naučiti još nešto novo.

Nadam se kako će ponovno biti neka natjecanja vezana za osjećaje. Išla sam na razna natjecanja, ali ovo natjecanje iz osjećaja mi je bilo baš posebno i ispunilo me zadovoljstvom.

Anđela Knezović, 5.a

PROBLEM ŽENA U SPORTU

Karmen Amžić, 8.a

Sport je sastavni dio društvenih potreba pojedinca te je nerijetko najzastupljenija tema u svijetu, pogotovo uoči bitnijih prvenstava i natjecanja. No, danas, nažalost, sama riječ "sport" asocira na muškarce koji "naganjaju" loptu po terenu i sve ostale sportove koje odmah povezujemo s muškim spolom dok je ženski sport u potpunosti medijski nevidljiv i zapostavljen. U današnje je vrijeme djevojčice i djevojke teško uključiti u sport. Čak i statistike pokazuju da se samo 33% ženske populacije bavi sportom u odnosu na 48% muške populacije, a taj postotak još više opada u srednjoj školi.

Koji je razlog tim poražavajućim statistikama i tolikoj nezainteresiranosti žena za sport? Možda i samo nepoznavanje podatka kako uopće postoje žene koje se bave "muškim" sportovima (nogomet, košarka, ragbi te mnogi drugi), ili možda apsolutna medijska nevidljivost i zastupljenost? To su samo neki od problema. Ženske utakmice se na TV-u više ne prenose jer se smatra da ženski sport nije dovoljno atraktivan za gledatelje. Mlade djevojke i djevojčice često

odustaju od mogućih vrlo uspješnih karijera jer ih se uvjerava kako neće uspjeti. To dovodi do manjka uzora te nadolazeće generacije nemaju nekog da ih vodi i motivira da nastave i ustraju u daljnjem bavljenju sportom.

Zar ne bi bilo dobro da imamo i ženske uzore te da ne bude dvostruko teže ženama da uspiju u sportu? Možda da se mediji više uključe u samu srž problema te da počnu prenositi više različitih ženskih utakmica na TV-u ili možda da intervjuiraju uspješne ženske sportašice koje bi potakle djevojke i djevojčice da ustraju u svom radu te da svojim primjerom pokažu kako sport nije samo za muški spol. Nekakve donacije koje bi se uložile u promicanje

sporta među ženama i dijeljenje novca uloženog u sport pravedno i transparentno sigurno bi uvelike pomogle ženskom sportu. Tako bi djevojke, djevojčice i žene možda najbolje shvatile da sport nije osmišljen samo za muškarce te da i žene mogu uspjeti u današnjem nepravednom svijetu sporta.

Vjeronaučna olimpijada

Na ovogodišnjoj Vjeronaučnoj olimpijadi pod temom „Kršćani na putu dijaloga“ sudjelovale su učenice: Karmen Grubišić, Ozana Pešo, Lana Žaper, Viktorija Jazidžija, Zora Šipić i Ella Radman pod vodstvom vjeroučiteljice Vesne Tadić. Pripreme smo počeli u listopadu. Dolazile smo na predsat i upoznavale vjeronaučne sadržaje. Učiteljica bi nas svaki slobodni sat okupila kako bi se što kvalitetnije pripremale. Tjedan prije međuškolskog natjecanja smo intenzivno ponavljale gradivo. Na međuškolskom natjecanju nas nije bilo strah, osjećale smo se potpuno spremne. Naš trud se isplatio. Osvojile smo treće mjesto. Prošle smo na nadbiskupijsko natjecanje. Do te razine natjecanja još smo intenzivnije vježbale. Pripremale bi jedna drugoj testove i međusobno se ispitivale. Došao je i dan nadbiskupijskog natjecanja. Nažalost, otkazan je zbog snijega. Kad je ponovno došao dan natjecanja, okupili smo se ispred škole i krenuli u Omiš. Putem smo pričale i zabavile se jer nismo imale tremu. U Omišu nam se pridružio i ravnatelj. Najprije je održan prigodni program, zatim smo se rasporedili u učionice kako bi započeo prvi dio natjecanja. Dobili smo testove koje smo uspješno riješili. Nakon završetka prvog dijela natjecanja naša Karmen je imala intervju za televiziju. Zatim su nam domaćini pokazali ljepote grada Omiša, te smo vidjeli Stup srama i Mirabelu. Nakon toga smo otišli vidjeti hidroelektranu. Po povratku je uslijedio drugi dio natjecanja. Na tomboli smo pogriješili samo jedan odgovor, te smo osvojili 18 bodova. Na kraju smo osvojile deseto mjesto i nismo prošle u treći krug. Bez obzira što nismo ušle u treći krug natjecanja, bilo nam je zanimljivo jer smo upoznale učenike iz drugih škola. Ostat će nam u lijepom sjećanju te se nadam da ćemo i sljedeće godine sudjelovati.

Hrvatski sveci i blaženici

Tijekom školske godine učili smo o svecima i gledali filmove o njihovu životu.

Istraživali smo o hrvatskim svecima i blaženicima: Nikoli Taveliću, Leopoldu Bogdanu Mandiću, Marku Križevčaninu, Alojziju Stepincu, Ivanu Merzu i dr.

Bili smo uzbuđeni i jedva smo čekali početi s radom. Što smo više istraživali, više smo upoznavali živote poznatih hrvatskih svećenika, biskupa, kardinala i blaženika. Osjećali smo se kao pravi istraživači. Naša srca su bila sve više ispunjena ljubavlju, a naša ljubav prema njima bila je sve veća i veća. Ovo istraživanje nam je pomoglo da još bolje spoznamo da su hrvatski sveci i blaženici proživjeli veliko mučeništvo zbog vjere u Isusa Krista. Životom su svjedočili svoju vjeru. Ovaj istraživački rad nam je bio lijep i zanimljiv, ali bili smo pomalo i tužni zbog toga što su mučenici proživjeli veliku patnju. Drago nam je što smo otkrili pojedinosti o djelovanju hrvatskih svetaca i blaženika.

Viktorija Jazidžija, 7. a

Mihaela i Marta Marasović, 5. B

Zbornik ućenićkih radova

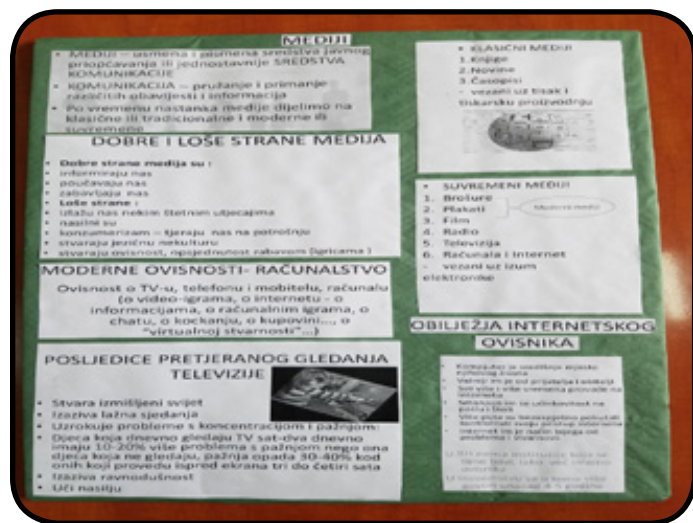
Postoje različiti časopisi i zbornici za koje ućenici pišu i crtaju. Jedan od njih je i Zbornik ućenićkih radova. Jednog dana vjeroućiteljica nam je rekla kako je 2017. godina proglašena godinom oćinstva, te da svatko tko Ŗeli sudjelovati moŖe crtati ili pisati na temu svog oca. Radove ćemo predati vjeroućiteljici, a ona će ih poslati u Split gdje će povjerenstvo za ocjenjivanje odlućiti koji su najbolji. Javila sam se jer sam Ŗeljela opisati svog tatu. Iz mog razreda samo sam ja sudjelovala u natjećaju, ali iz moje škole sudjelovalo je još ućenika. Nakon što smo napisali radove, predali smo ih ućiteljici. Više smo se posvetili ućenju drugih predmeta, nego razmišljanju hoće li naši radovi izići u zborniku. Poslije nekog vremena ućiteljica nam je rekla kako je nekoliko radova objavljeno u Zborniku, među njima i moj. Bila sam sretna, ne toliko zbog sebe, koliko zbog tate. Ućiteljica je rekla da će se predstavljanje zbornika odrŖati u Nadbiskupijskom sjemeništu u Splitu, te da doćemo ako moŖemo. Tog dana, kada je bilo predstavljanje Zbornika, nisam imala mnogo obaveza, pa sam zajedno s bratom i roditeljima otišla u Split. Na svećano predstavljanje Zbornika došli su i ućenici iz moje škole ĉiji su radovi bili objavljeni. 2018. go-

dina proglašena je godinom majćinstva. Kao i prošle godine ućenici pišu i crtaju na temu svojih majki. Kriteriji i vrednovanja ućenićkih radova su isti kao i prošle godine. Sada smo u išćekivanju hoće li naši radovi biti u zborniku. Nadam se da hoće. Bilo bi mi jako drago da ponovno objave moj rad, ali ću biti sretna i ako to bude rad nekog drugog ućenika iz moje škole jer je to velika ćast za našu školu.

Ozana Pešo, 6.c

Projekt - Zamke suvremenih ovisnosti

Na poćetku školske godine ućenici sedmih razreda, dobili su zadatak istraŖiti o zamkama suvremenih ovisnosti: alkoholizmu, nikotizmu, narkomaniji i ovisnosti o medijima. Vjeroućiteljica nas je podijelila u grupe i svaka grupa je trebala istraŖiti i u obliku plakata predstaviti zadanu ovisnost. Pitali smo se zašto ljudi uopće poseŖu za ovisnostima. KaŖu za olakšavanje i osjećaj mira i sreće, ali ne razumijemo kako ne shvaćaju da time u Ŗivot unose razdor i uništavaju obiteljsku sreću. Postoji toliko vrsta ovisnosti, ali svaka je snaŖna i opasna zato što vuće ĉovjeka u vrtlog iz kojeg se bez stručne pomoći i potpore obitelji teško moŖe izvući. Također je teško zamisliti kako nešto tako naizgled bezopasno moŖe zamraćiti ĉovjekov um, što naŖalost često završava tragićno. Ovisnicima nije lako, napustili su ih prijatelji i bliŖnji iako su im tada najpotrebniji. Tijekom istraŖivanja naućili smo da postoje ustanove koje su svijetla toćka ovisnicima, pomaŖu im, daju nadu i priliku za novi poćetak. Nakon što smo završili na jednom od satova vjeronauka smo predstavili svoje spoznaje o različitim ovisnostima. Zakljućili smo da ovisnicima trebamo pomagati, a ne ih osuđivati. Ponekad svi donosimo krive Ŗivotne odluke, što ne znaći da ne zasluŖujemo novu priliku, baš kao i osobe koje su robovi ovisnosti.

Lucijana Crnoja, 7. d

Povijesno hodočašće u Svetu Zemlju

OVDJE SE TO DOGODILO

Povod hodočašća vjernika Cetinskog kraja u Svetu zemlju bio je otkrivanje reljefa Gospe Sinjske u Nazaretu u predvorju Bazilike Navještenja. Tim činom hrvatski narod dobit će još jedno mjesto na kojem će zastajati hodočasnici iz cijeloga svijeta kako bi upravili svoje molitve nebeskoj majci koju Hrvati štiju pod nazivom Čudotvorna Gospa Sinjska. Svečano otkrivanje i blagoslov Gospinog reljefa bilo je 14. studenog 2018. na blagdan sv. Nikole Tavelića koji je podnio mučeničku smrt pred Jafskim vratima (ulaz u Jeruzalem).

O samom Izraelu moglo bi se pričati s različitih gledišta jer su i povijest i sadašnji život ondje doista posebni. Rekla bih sasvim drugačiji svijet, od onoga u kojem mi živimo, s mnogo zanimljivosti- zemljopisnih, povjesnih, političkih te religijskih. Posebno je uočljiva šarolikost načina života triju temeljnih skupina: Židovi (76.5%), kršćani (2%) i muslimani (15%). Zamjetna je i tragična netrepljivost i razjedinjenost kršćana s pripadnicima drugih religija koja je ondje posebno bolna. Naš put u Svetu Zemlju putovanje je od Galileje preko Samarije do Judeje; od Nazareta i Galilejskog jezera uz rijeku Jordan pa podno Jerihona do Jeruzalema i Betlehema.

Nakon slijetanja u Tel Aviv raspoređeni smo u tri autobusa sa svojim pratiteljima te se vozimo u Nazaret. Naš pratitelj je fra Miroslav Modrić, sada župnik u Prugovu, a prije toga dvije godine na službi u franjevačkoj Kustodiji Svete Zemlje (Nazaret, Betlehem, Kafarnaum, Jeruzalem). Od povratka u domovinu redovito vodi hodočašća u Svetu Zemlju. Njegovo predanje Božjoj providnosti, duhovnost i nepokolebljiva volja pretvorili su nas putnike Cetinskog kraja u grupu smjernih hodočasnika na zajedničkom putu.

Osjećaj da se nalaziš na mjestu u kojem se dogodio neki povijesni događaj, nešto što je vezano za Isusov život i djelovanje, nešto bitno za povijest spasenja svijeta i otkupljenje čovjeka, odnosno za moje spasenje puni čovjeka emocijama koje prožimaju tijelo i dušu. Stoga su na hodočašću u Svetu Zemlju česte suze, ali i blaženi osmijesi na licima kao i osjećaj dubokog mira i radosti. S pravom franjevačnici Svete Zemlje ističu kako se nijedno hodočašće ne može usporediti s hodočašćem u Svetu Zemlju.

Izbrojala sam da smo posjetili 52 sveta mjesta. Evo par crtica o nekima od njih.

Marijina kuća

Galileja je najljepši i najplodniji dio Palestine. Nazaret je mjesto Isusova djetinjstva. Sada je uglavnom arapski grad prilično konfuzan i neuredan. U samom gradu izdiže se kupola Bazilike Navještenja. Bazilika se nalazi na mjestu gdje je bila Marijina kuća i gdje je Anđeo Gabrijel navjestio Mariji da će začeti i roditi Isusa.

Reljef Gospe Sinjske

U trijemu bazilike nalaze se slike BDM iz poznatih Marijanskih svetišta diljem svijeta. Iz Hrvatske je mozaik iz nacionalnog svetišta Majke Božje Bistričke, a od ove godine i reljef Čudotvorne Gospe Sinjske djelo hrvatskog kipara Kuzme Kovačića.

U Nazaretu postoje i dva prirodna izvora, onaj veći takozvani Marijin izvor nalazi se u središtu Nazareta. S tog je izvora sveta Obitelj nosila vodu. U neposrednoj blizini su Josipova kuća iznad koje je crkva.

Žurimo u posjet brdu Karmel i samostanu Stella Maris u Haifi. Haifa je lijepi moderni grad i luka. Iz autobusa gledamo Bahai hram s prekrasnim perzijskim vrtom, Bahai vrt na 18 raznih terasa i vozimo se k samostanu Stella Maris. Ulazimo u špilju u koju se sklanjao prorok Ilija. Tu se svatko pomoli za svoje potrebe, a fra Miroslav ispriča poznate crtice iz Svetog pisma o proroku Iliji.

Kafarnaum je drugi dom Isusa Krista i predstavlja kolijevku kršćanstva. Tu se Isus nastanio nakon što je napustio Nazaret te je tako postao njegov grad. To je mjesto Isusovog javnog djelovanja, mjesto u kojem je plaćao poreze, mjesto gdje je najviše govorio i gdje je mnoge izliječio. Tu je i Petrova kuća čiji se ostaci vide i danas. Danas je na tim ostacima izgrađena nova crkva koja podsjeća na lađu (Petrova lađa).

Mjesto na kojem je Isus nahranio pet tisuća ljudi Odlazimo u Tabgu- Crkva umnažanja kruhova i riba. Kamen na koji je Isus stavio kruhove pretvoren je u oltar. Tu je i mozaik iz 4. ili 5. st. koji na tanjuriću prikazuje kruh i ribe i to je jedini kršćanski mozaik iz tog vremena. Na mozaiku su četiri kruha, a peti je na oltaru, sam Isus. Crkva Petrova Prvenstva nalazi se u blizini.

Gora Blaženstva je mjesto koja odiše mističnom tišinom i poziva na molitvu. Na putu iz crkve Petrova Prvenstva prema današnjoj crkvi Blaženstva je mjesto gdje je Isus izrekao svoj Govor na gori. Na stropu crkve je osam krugova što simbolizira osam Blaženstva. Ako sam igdje htjela ostati, to je bilo ovdje, ali nije se moglo, put je vodio dalje.

Na Genezaretskom jezeru

Slijedi Genezaretsko (Galilejsko) jezero i plovidba brodom. Na ovom jezeru se dogodio „čudesni ulov ribe“, „stišavanje oluje“ Isusov hod po vodi. Tu se nalazi brod iz Isusovog doba kojeg su za sušna ljeta 1986. našla dvojica braće. Napravljen je od 12 različitih vrsta drva. Sjedimo na brodu koji plovi po jezeru. Nismo se još dobro ni smjestili kad se na brodu podiže hrvatska zastava i svira naša himna. Doživjeli smo to kao lijepu gestu domaćina. Vrijeme je lijepo, plovimo po jezeru po kojem je Isus plovio, dotičemo vodu koju je on doticao.

Mrtvo more je slano jezero iz kojeg voda ne istječe. Veliko

je 600 km². Površina vode u jezeru je oko 400 metara ispod morske razine. Sadržaj minerala i soli u vodi iznosi oko 33%, a prosječno je 28%. Posljednjih godina razina mora godišnje se snižava za 1 metar.

U Kani Galilejskoj prvo je Isusovo čudo pretvaranje vode u vino na vjenčanju.

Napuštamo Galileju i dolazimo do rijeke Jordan. Brojni hodočasnici se krste i velika je gužva. Na rijeci Jordanu je Ivan Krstitelj krstio Isusa. Nastavljamo kroz Samariju preko Jerihona. Svuda oko nas pustinja pretvorena u plodna polja zahvaljujući sustavu navodnjavanja. Svuda palme s datulama, banane, naranče, limuni, cvijeće raznih boja. Približavamo se Judeji. Vide se posljednja naselja beduina po predgrađima.

Stižemo u Jeruzalem, grad koji je Gospodin sebi izabrao, grad u kojem su Židovi sebi sadradili Hram, grad u kojem je Isus na križu umro za naše spasenje. Jeruzalem je sveti grad za Židove jer je on sinteza njihove prijašnje slave i nade u budućnost. On je svet i za muslimane, treći sveti grad nakon Meke i Medine. Posebno ga svetim nazivaju kršćani jer je Isus u njemu umro, uzašao na nebo i uskrsnuo. Grad je opasan zidinama sa zazidanim Zlatnim vratima još od 1530. Kroz ta vrata je Isus svečano ušao na magarcu prije svoje muke. Zazidali su ih muslimani da ne bi Mesija kroz njih ušao jer Židovi još očekuju svoga Mesiju. Jeruzalem ima sedam gradskih vrata u zidinama visokim 12 metara i dugim 4 km, a svaka od njih vode u različite djelove grada. Mi ulazimo kroz Jafska vrata. Dolazimo do „Zapadnog zida“ ili „Zida plača“ jednog od potpornih zidova Herodova hrama. Tu je mnogo vjernika. Muškarci tradicionalno odjeveni u crna odijela s „kipama“, malim polukružnim kopicama na glavi, neki sa šeširima. Mnogi, osobito mladi, imaju duge uvojke, za ruku vode djecu. Žene uglavnom u crnim suknjama i bijelim košuljama, skupljene kose s pokrivalom preko glave, mole se i klanjaju.

Na Maslinskoj gori posjećujemo crkvu Očenaša koja je izgrađena iznad špilje u kojoj je Isus molio Očenaš. U dvorištu se nalaze ispisani Očenaši na aramejskom jeziku (Isusov jezik) i hebrejskom. Spuštamo se prema crkvi Dominus flevit, crkva Gospodnjeg plača. Sagrađena je u obliku suze.

Ulazimo u Getesemanski vrt, vrt muke Gospodinove. Malo dalje nalazi se Getesemanska špilja. Tu je Isus često dolazio sa svojim učenicima. Katolici ovdje slave Marijino uznesenje na nebo budući se crkva Marijina groba nalazi u vlasništvu pravoslavnih Grka.

Nastavljamo prema crkvi svih naroda tj. Bazilici agonije. To je crkva koja je sagrađena na mjestu gdje je Isus bio u smrtnoj borbi i znojio se krvavim znojem. Izvan zidina Jeruzalema, a spojeno sionskim vratima je brdo Sion. Tamo je crkva pijetlovog pjeva gdje je sv. Petar zatajio Isusa i mjesto gdje su Isusa zatočili. Ulazimo u dvoranu Posljednje večere. Tu je Isus posljednji put večerao s učenicima na Veliki četvrtak te ustanovio euharistiju i svećenstvo. Betlehem je svega 15-ak kilometara udaljen od Jeruzalema.

Mjesto rođenja Isusova

Dolazimo u Baziliku Isusova rođenja. Bazilika je sagrađena na špilji gdje se Isus rodio. Sadašnja crkva potječe iz 6. st. s malim vratašcima kako bi se svi pri ulasku sagnuli i bili ponizni. Ljubi se mjesto Isusova rođenja. Označeno je srebrnom zvijezdom sa 14 krakova s natpisom na latinskom „Hic De Virginie Maria Jesus Natus Est“ (Ovdje je Djeвица Marija rodila Isusa Krista). Iznad zvijezde visi 15 srebrenih lampi koje predstavljaju različite kršćanske zajednice. Odlazimo do špilje Mlijeka. Prema legendi iz 6. st. anđeo je

navjestio Josipu o pokolju nevine dječice i potrebi bijega u Egipat. Trebalo se na brzinu spremi, a Marija je upravo u to vrijeme došla Isusa. Dok je došla, kap mlijeka iz Marijine dojke pala je na zemlju te je crveni kamen postao bijel. Od tada je to mjesto postalo mnogim čudima. I kršćani i muslimani štiju to mjesto vjerujući da pomaže majkama koje nemaju dovoljno mlijeka za dojenje, a isto tako vjeruju da pomaže plodnosti. Dalje posjećujemo Pastirsku poljanu, mjesto gdje su se pastiri prvi poklonili Isusu.

Bazilika Svetoga groba

Vraćamo se u Jeruzalem i odlazimo na križni put. Pobožnost križnog puta uveli su franjevci u 14. st. Prvih 9 postaja su uz put, a 3 su u Bazilici Isusova groba, najsvetijem kršćanskom mjestu na svijetu.

U bazilici se nalazi nekoliko svetišta: Golgotska kapelica, Stijena pomazanja, 3 postaje Križnog puta i Isusov grob. Ulaskom u baziliku uočili smo mnoštvo hodočasnika, sa svih strana svijeta, a gužva bijaše kao na tržnici. Tiho smo obišli Stijenu pomazanja, zatim kapelicu Golgote, brdo ili stijenu u staklu koja je vidljiva s obje strane oltara jer se ispod samog oltara nalazi udubljenje za koje se tvrdi da je točka gdje je podignut križ.

Bazilika Svetog groba dijeli se među Grčkom pravoslavnom crkvom, franjevačkim redom, Armenskom, Koptskom i Etiopijskom crkvom, ali se franjevački red smatra čuvarom svetih mjesta za katolike jer su tu titulu dobili još u 14. st. Nakon ovog hodočašća čitanje Svetog pisma nikada više neće biti isto jer su sva mjesta o kojima slušam cijeli život dobila svoje obrise, a likovi postali od krvi i mesa.

Jeruzalem je doista „Sveti grad“ i imala sam osjećaj da Bog nije nigdje bliži čovjeku nego ovdje. Taj ću osjećaj zauvijek nositi u srcu.

Iz Svete Zemlje niti jedan hodočasnik ne vraća se isti. Koračati ulicama kojima je Isus nekoć koračao noseći svoj križ, zastajati na mjestima gdje je i sam posrtao, krvario, padao, jedinstven je osjećaj koji se ne može nikomu, unatoč dobroj volji i tehničkim mogućnostima, vjerno dočarati ni prenijeti. To treba doživjeti.

Desa Roguljić, učiteljica matematike

STARI MOST – NEKAD I SAD

Stari most

Grad Trilj je poznat po broju mostova koji su nekada spajali i još uvijek spajaju obale rijeke Cetine, stoga je dobio nadimak "Grad mostova".

Jedan od mostova je s vremenom postao turistička atrakcija, a poznat je pod imenom "Stari most".

Željezni most u Trilju

Godine 1851. spominje se podizanje mosta preko Cetine u Trilju, a 1875., kada je Cetinsku krajinu posjetio car i kralj Franjo Josip I., navodi se, kako preko Trilja "počeše hoditi brzovozi od Sinja do Imotske". Proračunski odbor Carevinskog vijeća u Beču odobrio je 17. siječnja 1878. sredstva u državnom proračunu za putove u Dalmaciji. Tako je za most na Cetini u Trilju dodijeljeno 10 000 forinti. Željezni most u Trilju izgrađen je 1880., a općinske vlasti zamolile su cara i kralja Franju Josipa I. za dopuštenje da ga nazovu njegovim imenom.

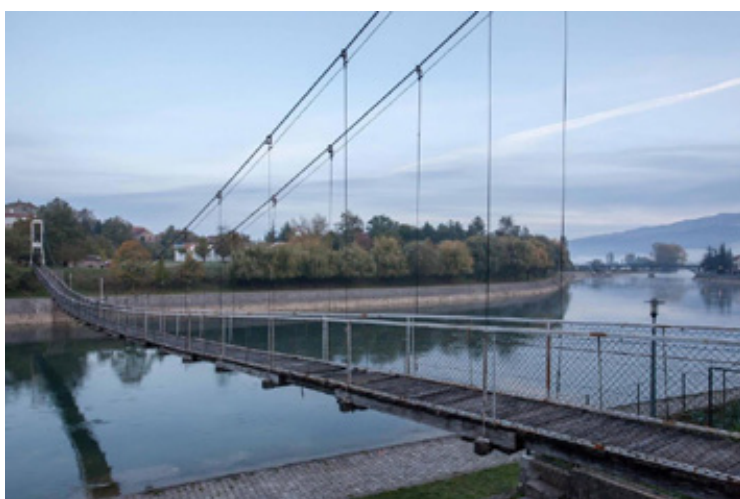
Molba je odobrena, a most je svečano pušten u promet 29. rujna 1880. na dan sv. Mihovila, zaštitnika Trilja.

Demontaža starog željeznog mosta započinje gradnjom novog betonskog mosta 1934. g, te se sasvim uklanja 1942. Rekonstrukcija mosta se spominje u dokumentu 20. veljače 1909.godine, a tlocrtni plan toka Cetine u Trilju ukazuje na gradnju privremenog drvenog mosta koji se, po pisanoj dokumentaciji, nalazi na pložaju današnjega i s vremenom je postao turistička atrakcija.

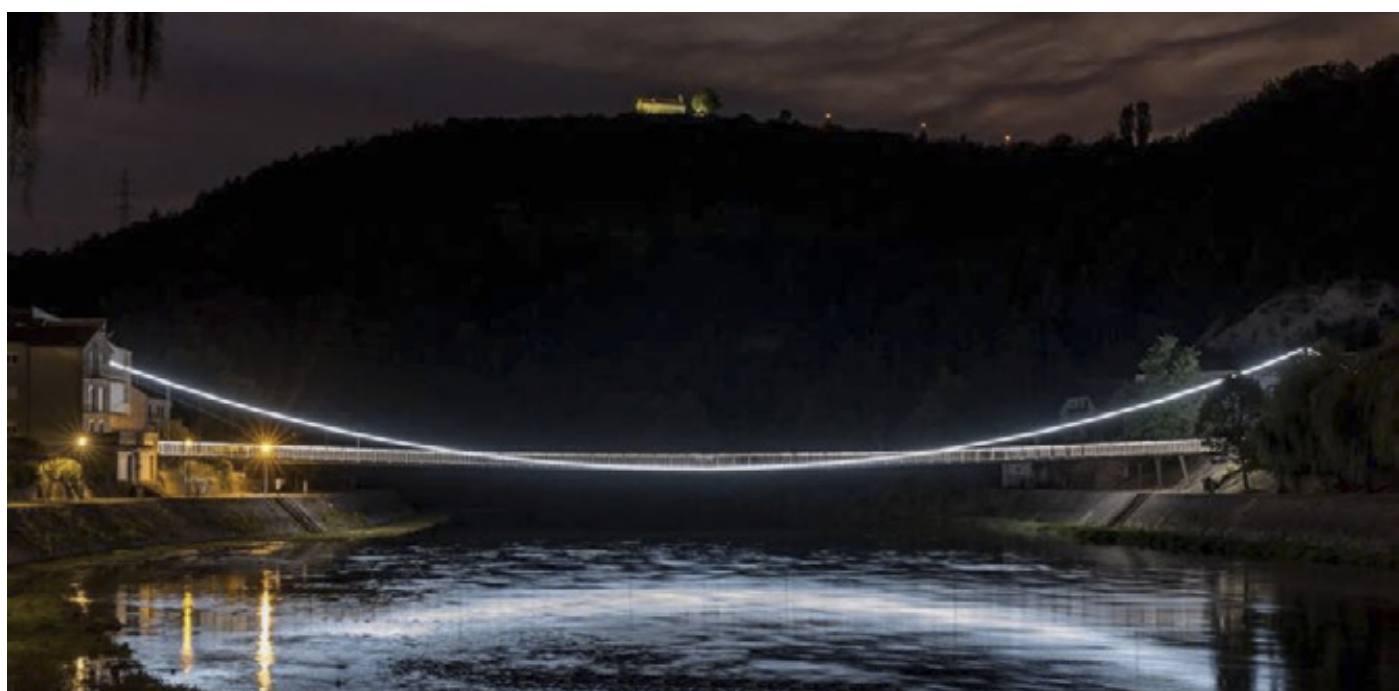
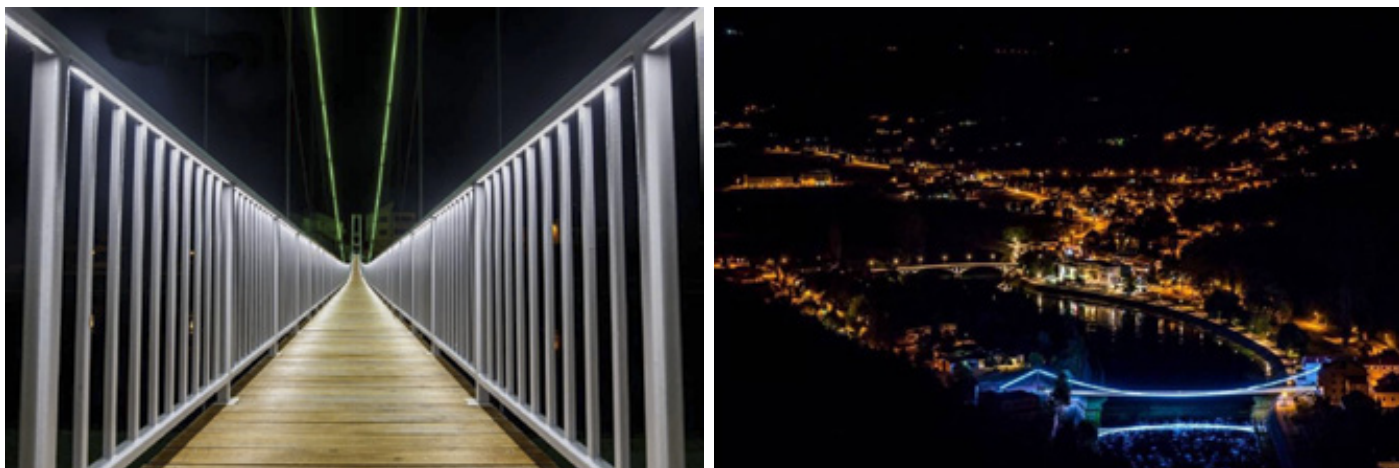
U rujnu 2017. na blagdan zaštitnika Grada Trilja, Sv.Mihovila, otvara se novoizgrađeni Stari viseći most koji osvjetljenjem dobija novo ruho, 137 godina nakon otvaranja prve verzije mosta koja je poznata pod imenom "Gvozdeni most".

Izvor: *Triljski most 2011. godine, br. 6, članak "Željezni most Franje Josipa I. u Trilju", Igor Šipić*

Slike Staroga mosta

Slike obnovljenog mosta

ATRAKCIJA U NAŠEM GRADU – OTVARANJE OBNOVLJENOG VISEĆEG MOSTA

Otvaranje mosta – vatromet

Najatraktivnije događanje *Mihovilskih dana 2017.* zasigurno je bilo otvaranje obnovljenog visećeg mosta. Dugo se čekao taj dan, jako važan svim mještanima, pa tako i učenicima OŠ Trilj. Grad Trilj i gradonačelnik, gospodin Ivan Šipić, povjerili su jedan dio programa prigodom otvaranja mosta i OŠ Trilj, s namjerom da najmlađi, budućnost našeg Grada, budu prioritet otvaranja. Program je bio obogaćen točkama DV-a Trilj, OŠ Stjepana Radića, Tijarica, Martine Bakić i na kraju koncertom Ane Rucner.

Nakon što je prihvaćen prijedlog školskog programa, krenulo se s realizacijom koja je dosegla vrhunac na **otvaranju mosta 25. rujna 2017.**

paljenje lampiona

Školski program sastojao se od nekoliko točaka. Svi učenici prvih razreda bili su zadušeni za **paljenje lampiona** na visećem mostu. Učenici matične i područnih škola od drugog do osmog razreda sudjelovali su u **Likovnom i literarnom natječaju „Viseći most“**. Učenice školskog zbora sudjelovale su u izvedbi **himne**. Najzahtjevniji dio, **scenski prikaz Trilja kroz povijest**, izveli su učenici matične škole drugog, trećeg i četvrtog razreda. Najbolji likovni radovi birani su za **izložbu „Viseći most“** u gradskoj kinodvorani. Zbog vremenskih neprilika, promijenjen je raspored događanja na dan otvaranja mosta, ali na kraju je ipak sve prošlo veličanstveno, dostojno predivnog visećeg mosta osvijetljeno u noći, obasjanog lampionima i vatrometom.

Tijekom svečanog programa

U triljskoj kinodvorani, prepunoj mještana i uzvanika, u okviru sadržajno bogatog programa, učenici i učitelji dostojanstveno su predstavili OŠ Trilj. Učenice, sestre Vudrag, otvorile su program himnom „Lijepa naša“, pod ravnanjem voditelja školskog zbora **Mirka Radana**.

sestre Vudrag pjevaju himnu

Učenica **Lucijana Crnoja** pročitala je, prema odluci Povjerenstva, najbolji rad na temu Visećeg mosta. Prijateljice mažoretkinje pripremile su joj lijepo plesno iznenađenje.

čitanje nagrađenog literarnog rada

Slijedila je zanimljiva priča koju su predstavili učenici nižih razreda matične škole. Scenski prikaz pratili su recitali u izvođenju učiteljice **Niveske Juraga Kovačev** i učitelja **Milana Sarića**. Umjetnički tekst **Sličice s triljskog visećeg mosta**, s prikazom povijesnog slijeda od Delmata do današnjih dana napisala je učiteljica Niveska Juraga-Kovačev.

Sličice s triljskog visećeg mosta

(prva kitica, od ukupno šest)

*Ja sam rođen na Gardunu,
Svi me znaju po balunu.
Legenda o meni šeta
Dv'je tisuće dugih ljeta.*

*Tko za mene čuo nije,
Zovem se Gaj Laberije.
Nije tamo bilo koja,*

*nogomet je igra moja!
Delmati su započeli,
Rimljani je prihvatili,
pa trčeći za balunom
i oružje ostavili.*

*Dok Cetina bistra teče,
nek' se čuje širom svijeta,
na Gardunu iznad Trilja
kolijevka je nogometa.*

Niveska-Juraga Kovačev

recitatori Niveska-Juraga Kovačev i Milan Sarić

povijesni prikaz - "Sličice s triljskog visećeg mosta"

Pred kraj svečanog programa **gradonačelnik Ivan Šipić** dodijelio je priznanja učenicima za najbolje likovne i literarne radove. Priznanje za najbolji literarni rad u konkurenciji nižih razreda dobila je učenica **Marta Šipić**, a u konkurenciji viših razreda učenica **Lucijana Crnoja**. Priznanje za najbolji likovni rad u konkurenciji nižih razreda dobila je **Ružica Klarić**, a u konkurenciji viših razreda **Pavao Lipotić**. Učenici su nagrađeni bonom u gradskoj papirnici **NIKA**.

gradonačelnik je nagrađenima uručio priznanja

Program je vrhunskom izvedbom uveličala hrvatska violončelistica Ana Rucner.

Stari most

Stari most,
Ponos grada Trilja.
Nad Cetinom stoji
Još od davnina.

Njegove duge noge
Vodu gaze,
A čvrste daske
Preko rijeke prave staze.

On ima svoje čuvare
S obje strane:
Visoke vrbe
I njihove duge grane.

Ponosan je most i
Ne da da ga ruše
Ni ljudske riječi
Ni divlji vjetar što puše.

Lucijana Crnoja, 7. d

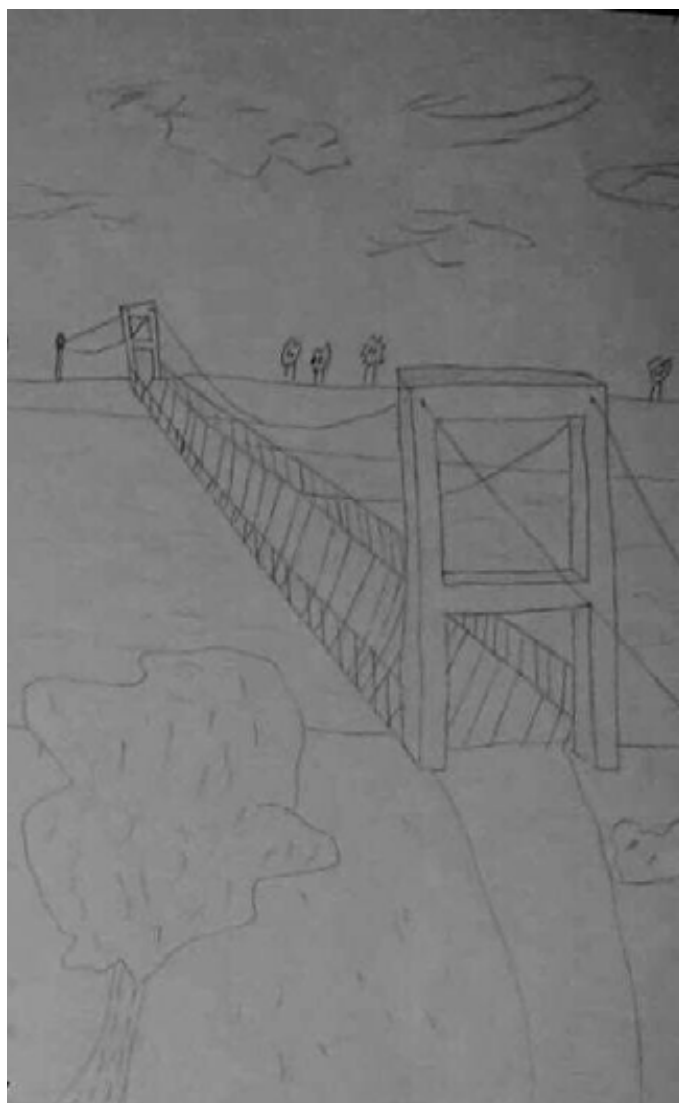
Most

U mom gradu su dva mosta. Jedan od njih je viseći most na predijelu grada koji mi nazivamo Stari.

Uvijek se sjećam priče moje bake koja je, kad je bila mala išla preko visećeg mosta u školu. Taj most je bio drven, nije imao ograde pa bi djeca preko njega išla puzeći s jedne strane na drugu. Najgore je bilo kada je drveni pod mosta bio smrznut i kada bi puhala bura. Ja se ne sjećam tog mosta.

Sad je moj most nov i lijep. Volim svoj most.

Ružica Klarić, 3.b

Pavao Lipotić, 7.a

Marta Šipić i mentorica Nada Lapić

Marta Šipić, 4.b

Lucijana Crnoja i mentorica Dragica Živaljić

Pavao Lipotić i mentorica Maja Frakić

Ružica Klarić i mentorica Zdenka Sarić

Za vrijeme Mihovilskih dana 2017. izložba radova učenika OŠ Trilj krasila je kinodvoranu i privlačila pozornost posjetitelja.

Inspiracije učiteljima i učenicima nije nedostajalo. Kad se radi od srca, uspjeh ne izostaje. Trilj u srcu, srce za Trilj!

Hvala gradonačelniku i Gradu Trilju na iskazanom povjerenju. **Škola je pokazala kako Trilj ima budućnost!**

Lucijana Crnoja, 7.d
Ana Čaleta, učiteljica razredne nastave

Marija Čelan-Mijić i Ana Čaleta – Pripremile pano u kinodvorani s najboljim likovnim radovima

Ekskurzija učenika 8. razreda

Prvog dana nove školske godine, kad su se svi vraćali u školske klupe, mi smo krenuli prema prekrasnoj Slavoniji. Prvo smo posjetili đakovačku ergelu s najljepšim konjima lipicancima, đakovačku katedralu sv. Petra, biskupski dvor, Strossmayerov perivoj... Nakon toga smo bili u obilasku Parka prirode Lonjsko polje u kojem se nalazi Čigoč – europsko selo roda. Navečer smo se smjestili u hotel „Vila Valpovo“. Ujutro smo stigli u Vukovar, grad heroj i grad heroja. Posjetili smo sva memorijalna mjesta sjećanja koja su nam dočarala kako je bilo u Vukovaru za vrijeme Domovinskog rata. Vidjeli smo vukovarsku bolnicu u kojoj su liječnici danonoćno pomagali ranjenima, masovnu grobnicu Ovčaru, groblje žrtava iz Domovinskog rata, križ na ušću Vuke u Dunav, dvorac obitelj Eltz... Sva ta mjesta su nas potaknula na razmišljanje da Vukovar nikada ne smijemo zaboraviti. Nakon ručka smo razgledavali Ilok, crkvu sv. Ivana Kapistrana i Iločke podrume. Treći dan krenuli smo prema još jed-

nom parku prirode – Kopačkom ritu. Zatim smo posjetili jedan jako lijepi grad – Osijek. Vidjeli smo Tvrd te još jednu katedralu, sličnu onoj u Đakovu, katedralu sv. Petra i Pavla. U Našicama nam se najviše svidio Zoološki vrt Bizik i Dvorac Pejačević. Svaku večer u hotelu nam je svirala grupa „Vječni osmijeh“. Zadnji dan smo ustali jako rano i svi smo pospani i tužni krenuli prema Zagrebu jer je ostalo još jako malo do kraja našeg putovanja. Zbog lošeg vremena nismo uspjeli razgledavati cijeli dan pa smo obilazak nastavili autobusom. Posjetili smo katedralu i Tehnički muzej u kojem smo promatrali zvijezde u planetariju, izume Nikole Tesle te repliku rudnika. Nakon ručka i sat vremena provedenog u Arena Centru bilo je vrijeme za povratak kući. Iako smo bili neispavani i umorni nije nam nedostajalo snage za pjevanje i zabavu.

Antea Bardarić, 8.a

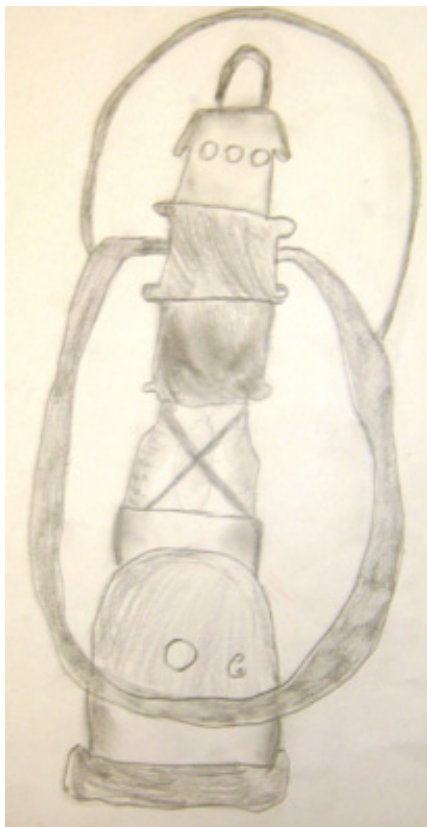
LJEPOTA RIJEČI I DJELA

Marija Čelan-Mijić, knjižničarka

26.4.2018. godine knjižnicu je posjetio zagrebački književnik Mladen Kopjar. Ovaj nadasve svestrani pravnik i knjižničar svoju pravu ljubav pronašao je u pisanju knjiga za djecu i mladež, ali i prevođenju knjiga s engleskog jezika. Najpoznatiji roman *Čokoladne godine* predstavio je na zanimljiv i duhovit način i poručio nam je da budemo kao i njegov junak Darko...Živi, radi i jede čokoladu u baroknom gradu Varaždinu.

Europska komisija proglasila je 2018. godinu *Europskom godinom kulturne baštine*. U skladu s tim Osnovna škola Trilj u sklopu Mjeseca hrvatske knjige organizira natječaj pod nazivom „Hrvatska kulturna baština u književnim djelima“.

1. mjesto Maja Kozina, 3.razred
PŠ Velić, mentorica Iva Grubišić

2. mjesto Maja Sarić,
4.a, mentorica Ana
Čaleta

3. mjesto Valentina Marasović, 1.a mentorica Maja Frakić

ČITANJE NE POZNAJE GRANICE

Marija Čelan-Mijić, knjižničarka

WORLD BRANJE ČITANJE
NE POZNAJE NE POZNA
MEJA GRANICE

I ove školske godine OŠ Trilj priključila se međunarodnom projektu *Čitanje ne poznaje granice/ Branje ne poznaje meja*. Učenici 3.a razreda zajedno sa svojom učiteljicom Anom Čaletom, knjižničarkom i pedagoginjom škole čitali su *Anicu i sportski dan* slovenske autorice Dese Muck. Cilj ovog

projekta je različitim aktivnostima upoznati slovensku kulturu i pisce. Čitanjem ove priče mnogo smo naučili o prijateljstvu i podršci prijatelju koji ne zna trčati, a najviše smo se zabavili i nasmijali snimajući isječke filma.

ŽAMOR ŠKOLSKIH HODNIKA

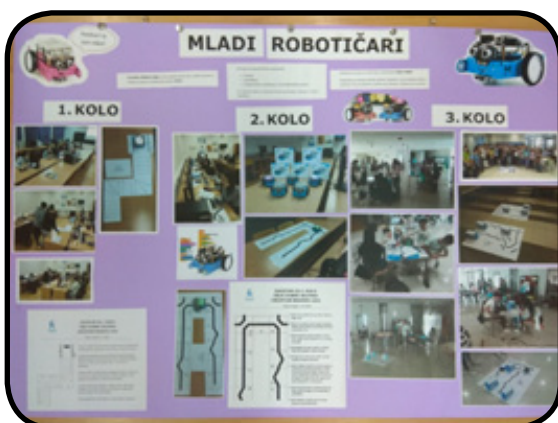

Povodom obilježavanja Dana škole 31. svibnja 2018. svaki razredni odjel matične i područne škole izrađivao je plakate na kojima se prezentirao cjelogodišnji rad učenika i učitelja. U izradi plakata svoje snage, ideje i trud zajednički su udružili učitelji, učenici i stručna služba škole. Predstavljen je jedan trud i rad učenika na raznim odgojno - obrazovnim područjima te je prikazano kako su se naši učenici okušali i uspjeli u mnogim natjecanjima i projektima te kako su obilježili značajne datume tijekom školske godine. Na plakatima su se među šarenilom boja i fotografija nizale i poruke o zadovoljstvu radom, isticala se važnost čitanja i pisanja, ali i važnost druženja, zajedničkoga rada i prijateljstva.

Osim izradom plakata, Dan škole obilježen je likovnim i literarnim radovima. Organiziran je i natječaj za izbor najboljih literarnih ostvarenja: *Žamor školskih hodnika*. Učenici su riječima i stihovima pokazali koliko im znači škola, prijatelji te zgrade i nezgode iz školskih dana. Najbolji radovi su nagrađeni i izloženi u predvorju matične škole.

Magdalena Pudar, 8.c

Učitelji samo otvaraju vrata, dalje VI idete sami!
(kineska POSLOVICA)

Učitelj Frano Bogdan i nagrađene rukometašice

8.b razred i razrednik Damir Bilonić

Učitelj Damir Bilonić i nagrađeni rukometaši

8.c razred i razrednica Dragica Živaljić

Učiteljica Hrvatskog jezika Dragica Živaljić i učenici koji su nagrađeni za najbolje literarne radove povodom Dana škole

8. a razred i razrednica Julijana Hrvoić

Bruno Šipić - Košarkaš KK Cetina

novinarska skupina

Za početak kažite nam nešto o sebi.

29- godisnjak, inženjer elektronike prvostupnik, kapetan/ igrač KK Cetine. U braku od prošle godine. Pozitivna osoba, uvijek optimist.

Kada ste počeli igrati i trenirati košarku?

Igrati i trenirati sam počeo u 5. razredu osnovne škole. Tada košarka još nije bila zastupljena u našem gradu.

Tko je najviše utjecao na odluku da se počnete baviti košarkom?

Svakodnevno gledanje i zanimanje za košarkaške utakmice i taj sport općenito utjecao je na odabir, a i sama visina je bila jedna od pozitivnih stavki za prve korake u tom sportu.

Jeste li ikada trenirali neki drugi sport?

U osnovnoj u samim počecima kratko sam trenirao rukomet. Interese imam za sve sportove, kako timske tako i pojedinač-

ne, općenito volim sport, a posebno kad igraju naši klubovi i reprezentacije.

Dolazite iz košarkaške obitelji. Braća Branko i Tomislav također treniraju košarku. Postoji li među vama natjecateljski duh?

Točno, svi smo u košarci, otac je predsjednik kluba i više je u administrativnim obavezama, a nas trojica u igračkim. Ne, ne postoji rivalstvo, ali nakon svake utakmice slijede analize koji naš ženski dio obitelji mora tolerirati dok se ne usuglasimo što se moglo bolje ili učinkovitije.

Tko u obitelji pokazuje najveći interes za svijet košarke?

Igrački sam, možda, do prije koju godinu ja bio taj, ali u onom analizirajućem i „fan“ svijetu entuzijasti bez premca su Branko i Tomislav.

Na kojoj poziciji igrate i možete li nam objasniti svoju ulogu u ekipi?

Ja sam trener/ igrač, na poziciji krilnog centra. Moja uloga je motivirati i poticati momčad na timski duh i uzajmno toleriranje koje je veoma bitno, smatram da pozitivno okruženje i energija dosta utječu na sam ishod utakmica.

Koji broj dresa nosite i zašto ste odabrali baš taj broj? Krije li nekakvu simboliku?

Nosim broj 7, drugi broj nije dolazio u obzir s obzirom da je isti nosio Toni Kukoč, a on je jedan od mojih najdražih igrača i njegov rad iznimno cijenim.

Osim što aktivno igrate, imate i ulogu trenera. Kada ste postali trener i kako ste donijeli tu važnu odluku?

Trener sam postao nakon položenih potrebnih ispita, a spletom okolnosti, kad sam već uložio u svoje znanje, šteta bi bila ne uložiti u svoj domaći klub i početi obavljati tu ulogu.

Je li treniranje djece zahtjevan posao?

Jako zahtjevan, ali i drag posao. Djeca su iznimna radost pa ga ne bih nazvao obvezom nego čistim užitkom.

Jeste li imali većih ozljeda u karijeri?

Nažalost da, lomovi su me pratili od početka karijere, ali ozljeda koljena i naposljetku sama operacija doveli su do toga da ne mogu davati svoj maksimalni učinak te ću u budućnosti trebati s dosta opreza ulaziti u svaku utakmicu.

Koji je vaš najveći osobni uspjeh, a koji Košarkaškog kluba Cetina?

Najveći uspjeh kluba su djeca koja se trude i napreduju, razvijaju pozitivan duh i motoričke sposobnosti, a moj osobni najveći uspjeh je brak, diploma i, naravno, moja košarka.

Kakvi su Vaši planovi za budućnost što se tiče košarke?

Ulaganje u mlade generacije, napredak seniorske postave koja se trenutno nalaze na 5. mjestu, uspješan završetak sezone u pozitivnom duhu i bez ozljeda, nadam se.

Možete li nam otkriti tajnu svojega uspjeha? Kako se postaje uspješan sportaš?

Red, rad i disciplina recept su svakog uspjeha, kako sportskog tako i na svim ostalim područjima, upornost je jedna velika vrlina koja nekad može nadvladati talentiranost.

Iz godine u godinu trenirate i generacije naših učenika. Kakav ste vi učenik bili u osnovnoj školi i što, iz vlastitog iskustva, možete poručiti našim učenicima?

Bio sam vrlo dobar, odličan učenik, djeca ne smiju zaboraviti, unatoč sportskim uspjesima i željama, da škola treba biti na prvom mjestu jer obrazovanje je najvažnije i ostaje nam za cijeli život.

BRZOPOTEZNA PITANJA

Najdraži igrač? Toni Kukoč

Najbolji igrač? Michael Jordan

Zakucavanje ili trica? Trica

Najdraži suigrač? Luka Roguljić

Najdraži košarkaški klub? Cetina

Najbolji trener? Phil Jackson

Najviše postignutih koševa na jednoj utakmici? 48

Engleski jezik

Well done, boys!

Ove godine na školskom natjecanju iz engleskog jezika u siječnju smo imali zanimljivu situaciju - svi sudionici su bili dječaci, učenici osmih razreda MŠ Trilj i PŠ Košute, njih 6. Iako tradicionalno djevojčice slove za bolje učenice i govornice, naročito u jezicima, ovaj put je muški spol stvarno bio jači. Bez obzira što nisu pozvani na županijsko natjecanje, ovi su učenici svojim trudom i voljom te postignutim rezultatima i bodovima izmamili osmijeh na licama svojih učiteljica. Tako zaslužuju i svoje mjesto ovdje, a abecednim redom to su: Antonio Bakić, Jakov Budić Leto, Ivan Odrlijin, Josip Vrdoljak Colo, Ivan Vukas i Ivan Žuljević.

Dragi naši momci, želimo vam puno uspjeha u srednjoj školi i daljnjem školovanju. Congrats!

Marijana Bilandžić, prof.
voditeljica aktiva Engleskog jezika

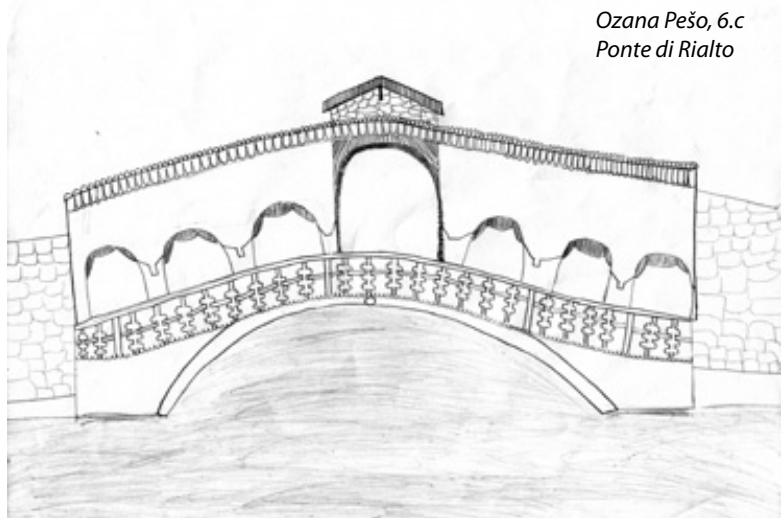

Njemački jezik

Talijanski jezik

Ozana Pešo, 6.c
Ponte di Rialto

Venezia

Venezia è una bella città in Italia. Il simbolo di Venezia è un bel canale con tante gondole. Venezia ha tanti canali e piccole navi chiamate le gondole. Fuochi le gondole Venezia ha anche gli vaporette. I leoni e i piccioni sono anche simboli di Venezia. Venezia ha i tanti campanili. Il più vecchio ponte è il Ponte di Rialto. Venezia è conosciuta per gelato e per vetro. L'isola di Murano è conosciuta per vetro. Il vetro di Murano è conosciuto per tutto il mondo. La chiesa San Marco è anche il simbolo di Venezia. L'isola di Burano è conosciuta con le case in tutti i colori. Venezia è bella e tutti devono andare a visitarla.

Ozana Pešo, 6.c

Lucijana Crnoja, 8.d

Jumanji: Dobrodošli u džunglu

Jumanji: Welcome to the Jungle, 3D akcijska, avanturistička komedija, nastavak je filma *Jumanji* iz 1995. godine. Ovaj nastavak ujedno je posveta tragično preminulom glumcu Robinu Williamsu koji je tumačio glavnu ulogu u prvom filmu. Redatelj filma je Jake Kasdan. Radnja filma je djelomično povezana s prvim, a donosi priču o četvero srednjoškolaca koji otkriju staru video igru za koju nikad prije nisu čuli (*Jumanji*) te su uvučeni u zabavan svijet džungle i doslovno postaju avatari prema vlastitom izboru. Šmokljan Spencer tako postaje štreberski istraživač (Dwayne Johnson-The Rock), sportaš Fridge postaje pravi Einstein (Kevin Hart), popularna djevojka Bethany postaje sredovječni profesor (Jack Black), a krhka Martha pretvara se u neustrašivu ratnicu (Karen Gillan). Cijela zamisao je vrlo dobro složena, pa tako svaki lik ima svoje prednosti i nedostatke, koji im pomažu u rješavanju nekih prepreka. Sve je to vrlo dobro napravljeno, a ono što je najvažnije, vrlo zabavno i često vrlo duhovito. Upravo taj humor je ono što ovaj film čini vrlo dobrim i zabavnim. Vizualno film izgleda fantastično i CGI (računalna animacija) je gotovo dovedena do savršenstva. Životinje koje se pojavljuju u filmu izgledaju nevjerojatno dobro, akcijske scene

također, a i priroda koja ih okružuje izgleda veličanstveno. Zarobljeni u *Jumanjiju* tinejdžeri moraju naučiti surađivati i riješiti dobre odnose. Puno je ljudskih i svakodnevnih tema koje novi *Jumanji* dotiče kroz likove - najviše se ističu prijateljstvo i timski rad. Najsnažnije su one o unutarnjoj ljepoti koja bi trebala biti važnija od fizičkog izgleda. Čitava priča *Jumanjija*, odnosno glavnih protagonista je mirenje s vlastitim identitetom, mogućnostima, vrlinama, ali i manama. Komedija s ovakvim snažnim poukama čine ovaj film posebnim te bih ga svakako preporučila svima koji su željni zabave, akcije i avanture.

Antea Bradarić i Ivan Šaribok, 8.a

The Vampire Diaries

The Vampire Diaries (*Vampirski dnevnici*) je filmska adaptacija istoimenog romana (prvi objavljen 1991.) Radnja se odvija u nepostojećem gradu „Mystic Falls“ u Virginiji. Elena Gilbert (Nina Dobrev) je srednjoškolka čiji

su roditelji nedavno poginuli u automobilskoj nesreći. Dok je sva potresena i pokušava nastaviti sa životom, Elena upoznaje Stefana Salvadora (Paul Wesley) novog dečka koji nešto taji. On se od početka interesira za nju, no kad je Elena saznala njegovu tajnu, udaljili su se. Za to vrijeme u grad dolazi Stefanov brat Damon (Ian Somerhalder) koji se hrani ljudima, dok se Stefan pokušava hraniti životinjama. Pravi zaplet počinje kad Elena sazna da ima zlu dvojnicu za koju su se Damon i Stefan u prošlosti zanimali. Postavlja se pitanje: Zašto se Stefan zainteresirao za Elenu? Zašto se Damon vratio? Prvi dio serije je orijentiran na Stefana i Elenu, no kasnije se u ljubavnu priču upliće i Damon koji se zaljubljuje u Elenu zbog dobrote i iskrenosti, i tako čine „ljubavni trokut“. Koga će Elena izabrati? Povučenog i tajanstvenog Stefana ili pak bahatog, hladnokrvnog i bešćutnog Damona? Radnja serije je prepuna detalja, i svaka sezona donosi novi problem koji treba riješiti te stalno iznosi razne informacije o nadnaravnim bićima.

Ivana Barišić, 8.c

POGLEDALI SMO:

20.2. 2018. godine, osmaši naše škole, u pratnji svojih razrednika, posjetili su kino dvoranu u City Center One-u. Gledali su Marvelov film Black Panther. Osamnaesti po redu Marvelov film, prati T'Challu (Chadwick Boseman) koji se nakon smrti svoga oca, kralja Wakande (koji pogiba u terorističkom napadu), vraća kući u zatvorenu, tehnički naprednu afričku državu u namjeri da zasjedne na prijestolje i postane novi kralj. Ali, tad se ponovno javi stari neprijatelj, wakandski disident i T'Challin davno izgubljeni bratić Erik Killmonger (Michael B. Jordan) koji ga pokušava skinuti s trona. T'Challin karakter kralja i Black Panthera stavljen je na kušnju kada se uvuče u strašan sukob zbog kojeg je ugrožen opstanak Wakande i cijelog svijeta. Suočen s izdajom i opasnošću, mladi kralj mora pronaći snagu i okupiti svoje saveznike te ponovno zauzeti svoje prijestolje i titulu kako bi porazio neprijatelje i omogućio sigurnost svom narodu i njihovom načinu života.

Film je bio u 3D-u, vizualno prelijep, s jarkim bojama te upečatljivim i oku ugodnim specijalnim efektima i akcijskim scenama pa su samim time i avanture Black Panthera bile još životopisnije. Osmaši su bili oduševljeni filmom i rado bi ponovili ovo iskustvo.

Karmen Amižić, 8.a

Moja najdraža knjiga

Tajna ogrlice sa sedam rubina

Ozana Pešo, 6.c

Radnja romana *Tajna ogrlice sa sedam rubina* počinje jednog lipanjskog petka u Križevcima kada se sve priprema za predstavu povodom velikog križevačkog Spravišća. Naime, tada se Križevčani prisjećaju jednog povijesnog događaja, pomirbe između purgara i kalničkih šljivara. Kako bi došlo do pomirbe, dvoje mladih ljudi Tilčika i Julček se moraju vjenčati. I ove godine bi sve bilo isto kao do sada da djevojčica Tana, koja je stigla u grad s lunaparkom, nije djevojčici Uški ukrala novčanik. U cijeloj toj istrazi pojavljuje se tajanstvena ogrlica koja je po legendi pripadala Crnoj kraljici i počinje napeta priča čiji ishod je do kraja neizvjesan. Roman je jako zanimljiv jer je spoj legende, ali i stvarnog života stanovnika Križevaca. Posebno mi se svidio jer volim povijest i legende, a postoje i elementi kriminalističkog što ga čini još posebnijim. Ako ga još niste pročitali, učinite to, jer ćete uživati u ovoj književnoj poslastici.

PS4 Pro

Predstavljen je 2016. godine na PSX-u uz PlayStation VR i PS4 slim. Radi u 4K rezoluciji i mnogo je snažniji od svog prethodnika. Ima 4.2 terabajta za razliku od prethodnika koji je imao 1.8 terabajta. Odlikuje se snažnijom grafikom i znatno brže pokreće igre. Na tržište ga je plasirala japanska tvrtka Sony, a stekao je iznimnu popularnost među obožavateljima tehnologije.

Stipe Ivković, 7.d

Fortnite

Fortnite Battle Royale besplatna je igra koju je izradila kompanija *Epic Games*. Predstavljena je za Microsoft Windows, macOS, Playstation 4 i Xbox One. Kao battle royal igra, *Fortnite* ima do 100 igrača u jednome meču. Možete igrati sami, u dvoje ili u četiri igrača u timu. Pokušavajući biti jedini preostali igrač na mapi, trebate skupljati štitove. Postoji sigurnosna i smrtonosna zona. Kako igra teče dalje, sigurnosna se zona smanjuje, a igrači moraju biti u njoj kako ne bi izgubili. Igra dodaje i građevinski element. Igrači mogu razbiti većinu predmeta na mapi kako bi sakupili potreban materijal za izgradnju svojih struktura koje služe u borbi.

Majice s logom su sve što nam treba ove sezone

Karmen Amižić, 8.a

Što su nekad bile majice s raznim natpisima, ovu su sezonu majice s logom. Logomanija je preuzela torbe, remenje i cipele gotovo svih svjetskih dizajnera, a osim statusnih i „kroničnih“ simbola najtraženije su svakako pamučne majice s otisnutim nazivom brendova. Vrlo vjerojatno trend koji je započeo Tommy Hilfiger, ali su i svi ostali *high street* brendovi i modne kuće odlučili usvojiti. Jednostavni komadi postali su predmet žudnje i vrhunac sezone koji svaka influencerica mora imati!

Zabavni kutak

Ivan šaribok, 8. a
Nino Živaljić, 8. a

Zabavna matematika

1. Zadatak za razbibrigu

Ucrtajte u pravokutni koordinatni sustav točke zadane uređenim parovima i sve ih spojite izlomljenom crtom.

Dobit ćete jednu simpatičnu životinjicu.

(1, 2), (3, 0), (6, 1), (3, -3), (1, -4), (-4, -4), (-2, -3), (-5, -2), (-5, 2), (-3, 3), (-6, 3),

(-3, 4), (-5, 7), (-3, 6), (1, 7), (3, 5), (-1, 2), (1, 2)

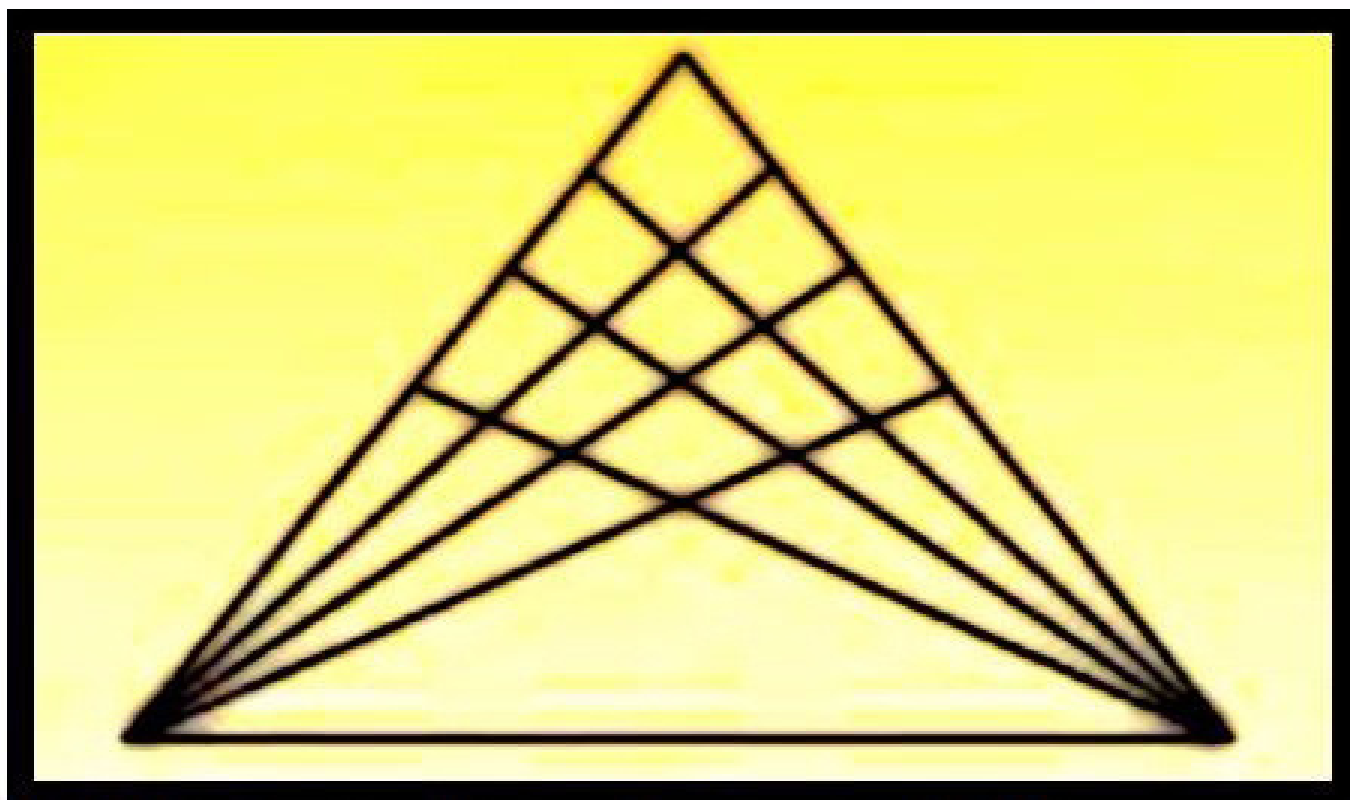
Nacrtajte na kraju još i izdvojenu točku (-1, 5).

2. Koliko je

a) $2 \cdot 2 + 2 + 3 + 5 \cdot 6 - 7 / 7 + 3(5 - 5 \cdot 6 - 8 / 4) = ?$

b) $5 \times 5 - 6 + 2 / 2 \times 4 = ?$

3. Koliko trokuta vidiš na slici?

Ugodna zabava!

Kuna po kuna

Zadirkivala djeca u školi Pericu kako je glup. Omiljena šala im je da mu ponude 5 kuna i 10 kuna, da odabere koji hoće - Perica bi uvijek uzeo 5 kuna.

Jednom, kada je Perica opet uzeo 5 kuna, susjed, koji je to gledao, upita ga:

„Dobro Perice, zašto, kad god ti ponude da biraš, ti izabereš 5 kuna? Znaš da je 10 više od 5.“

„Naravno da znam, ali kad bih uzeo 10 ne bi mi više nudili. Već imam 750 kuna.“

Dijeljenje

Napiše učitelj na ploči „2:2“ i pita:
„Koji je rezultat?“
Perica digne ruku i odgovori:
„Pa neriješen, učitelju!“

Stavili matematičara i fizičara da rješavaju zadatke:

1. zadatak:

na raspolaganju imaju štednjak, kantu punu vode i lonac. Zadatak je ugrijati vodu. (Takozvani „problem tople vode“.)

Rješenje:

Dođe fizičar, prelije vodu iz kante u lonac, stavi lonac na štednjak i ugrije vodu. Matematičar uradi isto tako.

2. zadatak: na raspolaganju je štednjak, ovaj put prazna kanta i lonac pun vode. Zadatak je opet ugrijati vodu.

Rješenje:

Fizičar uzme lonac koji je već pun vode i stavi ga na štednjak.

Matematičar uzme lonac i prelije vodu u kantu te kaže da smo time zadatak sveli na prethodni zadatak koji je već riješen.

Ispravak jedinice

Perica u školi ispravljao matematiku. Učiteljica mu je rekla: „Pa što je ovo, opet ništa ne znaš!? Ali ako ovaj čavao zabiješ nazad u zid, dat ću ti dva!“

Perica to i uradi i dobije dvojku. Ali, nakon nekog vremena, čavao je opet ispao.

„Pa što je sad to?“ pita učiteljica.

Kaže Perica: „Ma ništa, to moj brat ispravlja geografiju u susjednom razredu.“

Balon

Jednog lijepog ljetnog dana ukrcaše se dva čovjeka u balon i odletješe. Najednom zapuše jak vjetar i odnese ih u neki nepoznat kraj. Odlučiše se približiti zemlji, te upitati nekog prolaznika u kojem su mjestu. Nakon malo traženja, primijetiše nekog čovjeka i vi-knuše mu iz balona:

„Hej! Gdje smo mi sada?“

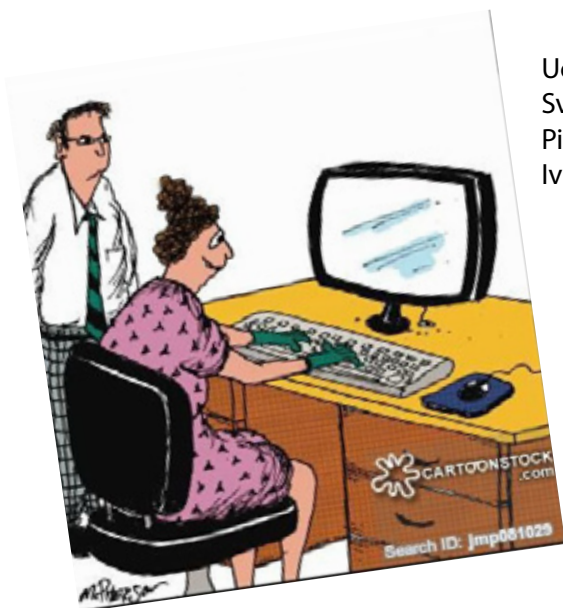
Čovjek pogleda gore i duboko se zamisli. Razmišlja on, razmišlja, i na kraju odgovori: „U balonu!“

Ova dvojica u balonu bijahu iznenađeni njegovim odgovorom, i nakon par trenutaka jedan od njih reče:

„Ja sam siguran da je taj čovjek matematičar.“

„Kako si to zaključio?“ upita ga njegov kolega.

„Pa evo,“ kaže on, „prvo, razmišljao je prije nego što je odgovorio; drugo, istina je ono što je rekao; i treće - od toga nemamo nikakve koristi!“

Učiteljica zadala temu za zadaćnicu „Da sam direktor“
Svi pišu osim Ivica.
Pita ga učiteljica: „Zašto ne pišeš, Ivica?“
Ivica odgovara: „Čekam tajnicu!“

Perica:
-Tata, a što je to otrov za miševe?
Tata:
-To ti je sine mačka u prahu.

Što rade huligani iz gimnazije?
-Pričaju engleski na satu francuskog!

Pita mama Pericu:
-Ima li petica u školi?
-Ima, dobivaju djeca .

Što nastane kad se skupi
pet svećenika?
-Pop grupa.

Dolazi lik u biblioteku:
-Dobar dan, imate li knjigu o
samoubojstvu?
-Ma da, pa da je ne vratiš!

Sine, kako je bilo na ispitu?
-Pobožno
-Kako to?
-Fino, profesor pita, ja se krstim,
ja odgovorim, profesor se krsti.

Preporuka

„ Prije nego što ste došli do mene, jeste li
bili kod nekoga drugoga?“, upita umišljeni
doktor svoga novog pacijenta.
„Pa...bio sam u ljekarni.“
„I, kakvu su vam glupost tamo preporučili?“
„Da dođem k vama.“

Briga

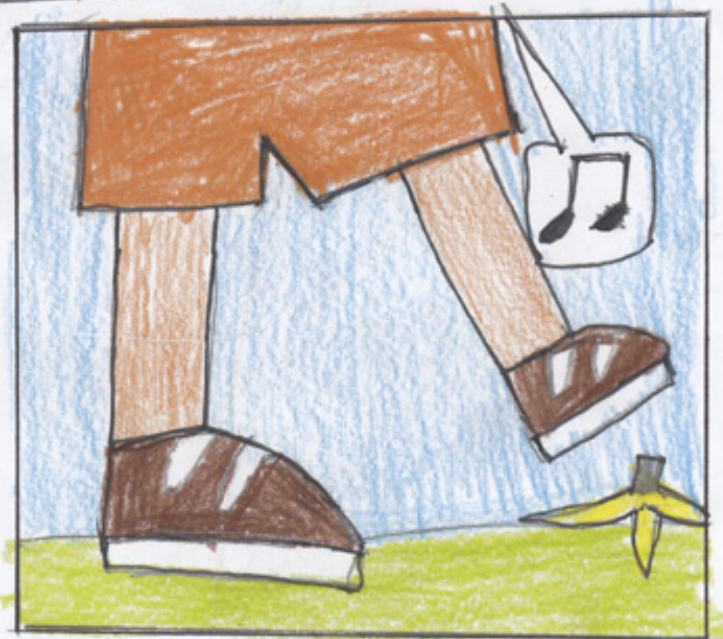
Student piše svojim roditeljima: „
Već mi se dugo ne javljate. Pošaljite
mi 300 eura da znam da ste dobro.“

Kaže učiteljica:
-„Perice, jučer opet nisi bio u školi!“
-„Baka mi je bolesna!“
-„Svaki put kada izostaneš iz škole, tebi
je baka bolesna. Ne vjerujem u to.“
-„Jeste, učiteljice, i mi sumnjamo da
baka glumi.“

DAAR KO I ZDRAVO RAZMIŠLJANJE

Vinko
by Mateljan

Kraj